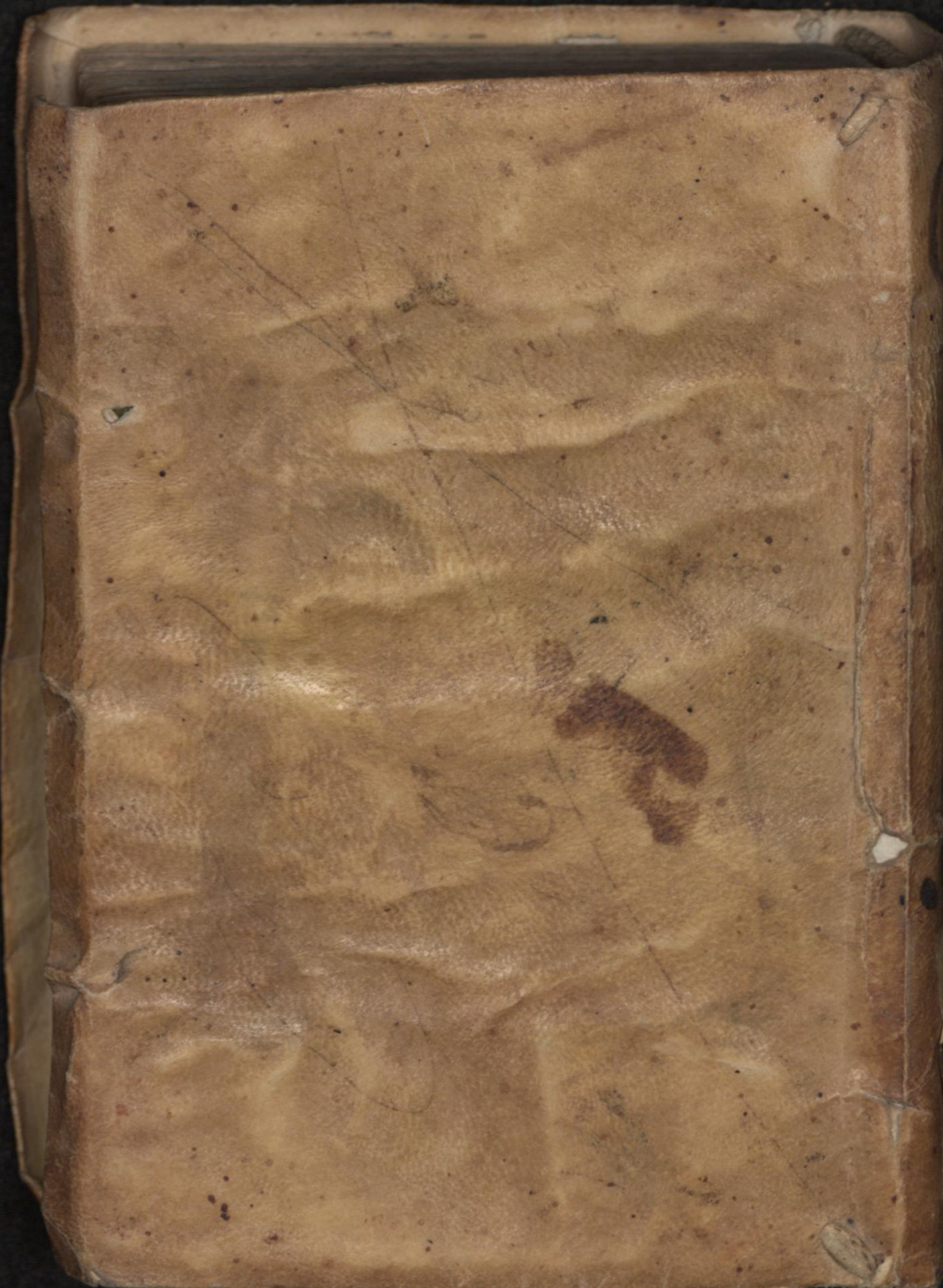
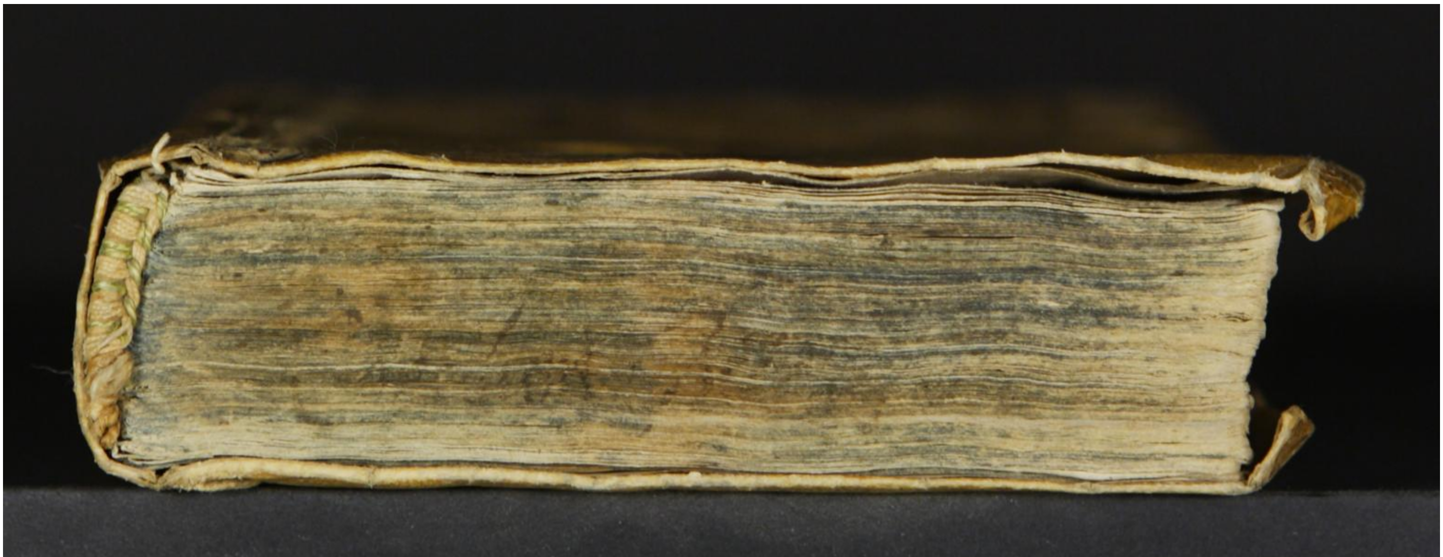
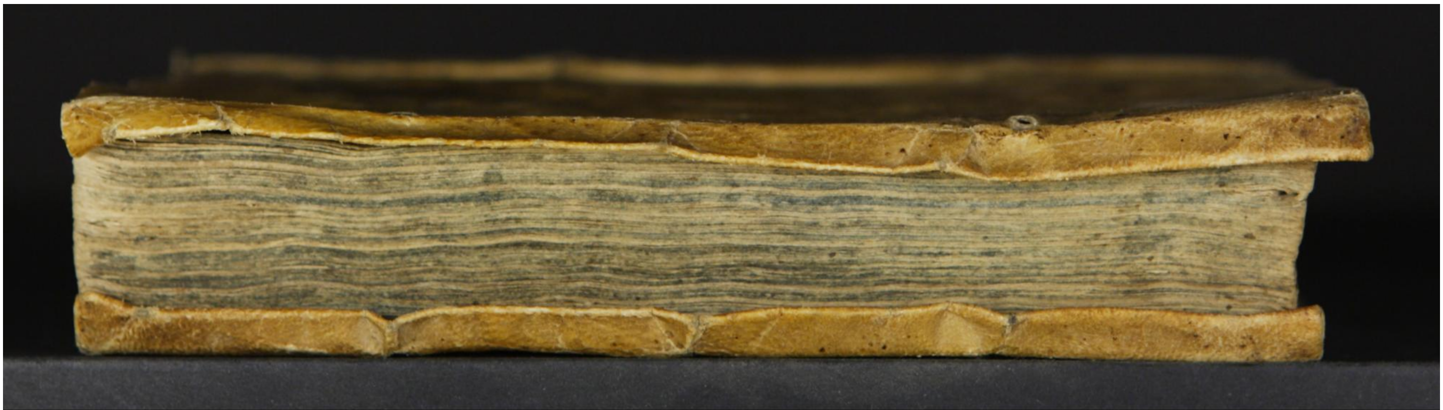

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE - FIRENZE ◆ RACCOLTA NENCINI
ALDINI
II
3
18

Ex Libris Joannis Nencini
1874

CANONES,

ET DECRETA

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III, IVLIO III, PIO IIII PONT. MAX.

Et bulla Confirmationis. S. D. N.

Et alia Declaratoria.

Index Dogmatum; & Reformationis.

AL DVS

VENETIIS, M. D. LXVI.

Iulij caesaris de ombenis Ariminensis

PAVLVS MANVTIVS
PIO LECTORI S.

QVI de Catholica fide recte sentiunt fatentur omnes utilissimū fuisse humano generi, atq. adeo salutare Cōcilium Tridentinū; quod eximia summi Dei erga nos clemētia, Pij IIII. Pont. Max. sapientia singulari, mirifica Legatorum Cardinalium, qui præfuere, uigilantia, maximo etiam Imperatoris Regum, Rerum publicarum, Principum, & Patrum, qui interfuere, consensu, ita confectum absolutumq. uidemus, ut exitiosam illam animorum pestem, quæ quotidie serpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compressam esse breui autem ope diuina, cunctis populis & nationibus ad communem salutem consentientibus, prorsus tolli posse omnes confidant. quo merito gratiæ sunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII; qui hoc spectauit unum, & in hoc potissimum ab illo primum die, quo summam inter omnes homines potestatem, delatam diuinitus, accepit, fixit curas, & cogitationes omnes, ut communibus malis generali Concilio mederetur: quo sæpe remedio Christiana Resp. erumpentibus uitijs occurrit, & impendentes ex dissensione, at-

que discordia calamitates euitauit. Hoc beneficiũ disseminati quam primum, ac distribui per orbem terrarum, ad propagandam ueritatem, & diuulgandam Ecclesię Catholicæ sententiam, necesse est. itaque nunc eduntur puri Canones, & ipsa Decreta, cum appendice nulla: tantum ut ea cognoscantur, quę primum sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata: deinde Pontifex ipse confirmando seruari pariter ab omnibus in perpetum iußit. nam reliqua Concilij acta, diligentissime per scribas publicos in ipso Cõcilio excepta, & litteris mandata, mox ita emittentur, ut quęcumque res in controuersiam uenerit, quęcumque uel sententia dicta, uel oratio habita sit, omnia denique agitata, quęsita, deliberata, suo quidque loco, distincte, & abundanter exponantur: Interim accipe summam rei lector optime, quæ ad salutem uehementer, pertinet: uniuersam uero Tridentini Concilij, trium Pontificum distinctam temporibus, historiam, eodem, cuius ad gloriam hæc omnia diriguntur, iuuante Deo, prope diem expecta. nullam enim tanti negotij partem ignorare, non modo iucundum est, uerum ad multa etiam utile, & accomodatum: quod aliorum Conciliorum lectio declarat.

Romæ, M. D. LXIV.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III PONT. MAX.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo & uigilia esset, uocata, cupiebamus quidem mederi Christianę Reipublic. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodum oppressa est: sed ipsi etiam, ut homines, circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares uires nostras esse sentiebamus. nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam: & conseruandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odijs & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus ijs inter se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa est. Cum unum Ouile, & unum Pastorem Dominici esse gregis, ad inte-

gritatem Christianæ religionis, et ad cęlestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidijs, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam pene, & laceratæ unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidijs Remp. optaremus; nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei uidelicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria uexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraq. Austriam, & Illyricum terra marique bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumq. inter se odia, & dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisq. excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipsi nostris satis fideremus; primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate, & robore, mentem consilio, sapientiaq. instrueret: deinde, animo repetentes, maiores nostros, sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisq. Principum sententijs,

tijs, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio: cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, oecumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporũ, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, sicut litteris, & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x Kal. Iun. inchoandum: spem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur pijs actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas condiciones subiremus, ab institutis maiorum nostrorum, & condicione temporum, nostraque ac huius sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in alijs nostris litteris expreßimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque diligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta; ad sequentes Kal. Nou. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus, & perpetuus hostis noster Turca, in-

genti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, uastauit, diripuit, prædas, hominũ abegit; nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ, uariaq. sententiæ, tempusque diutius, quam erat opus, uideretur extrahi, nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem, sed, cum iam tempus longius progressum esset nouæq. urbis electionem omnibus significari conueniret; iamque Kalendæ Nou. appetentes faculatem huius diuulgationis excluderent, hiemsque esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens uer, Maiique futuras Kalendas, compulsi fuimus. Quare firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cetera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilij, tum uniuersæ Christianæ Reip. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carissimos in

in Christo filios nostros, Carolũ Romanorũ Imperatorẽ, semper Augustũ, et Christianissimũ Regẽ Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una conuenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nuncijs, & a latere nostro missis, ex uenerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, sæpissime egeramus, ut ex simultate, & diffidijs ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq. succurrere Christianis rebus; quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quo nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ uehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cum tempus Concilij præstitutum, Kalendæ uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ uirtutis, ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum, S.R.E. Cardinalium, Vincentiam mittere; qui initium Concilij facerent; Prælatosq. undique uenientes exciperent; & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia

accuratius

accuratius dirigere possemus. Interim uero in illud sanctum opus, maximeq. necessarium, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus; cuius freti clementia nosmetipsos itineris, & uitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia; quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes; quos tam sæpe, tamque uehementer Nuncijs, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraueramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reipu. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidijs opitularentur. Iam uero testes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq. animi nostri labores, grauesque solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamē ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim uisum domino Deo est: quem tamen non despe ramus aliquando optata nostra benignius respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretētur partem; dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplum, &

doctrinam patientiæ nostræ suos uoluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes uera & perpetua pax non potuit confici, indutiæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate eos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacē; apud Principes instituimus, ut & ipsi uenirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent; quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset: & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendijs fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantulū difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cū uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differetur tēpus agendi Concilij usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ resurre-

resurrectionis. Cuius nostri praecepti, expectationisque decretae litterae Genuae, anno incarnationis Domini M.D.XXXVIII. IIII Kal. Iul. factae, publicatae que sunt. atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quae ad perfectionem pacis reliqua essent: neque Nicaeę ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romae commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut haec pacificationis procuratio Concilij celebrationi praeponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianae Reip. futurum esset. semper enim haec pacis spes nobis iniecta Principum nos uoluntatibus assentiri hortata est. quam spem uehementer auxit post discessum a Nicaea nostrum ipsorum duorum Principũ inter se beneuola amicaq. congressio: quae maxima nostra cum laetitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & urgeremus; nec solum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam carißimo in Christo filio nostro, Ferdinando, Regi Romanorum, uideretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere: cunctiq. a nobis per literas suosq. Oratores

tores

tores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus: præcipue autem instaret Sereniſsimus Cæsar, promisisse se demonstrans ijs, quia Catholica unitate dissentiunt, se operam suã apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur: quod ante suam in Germaniam profectionem apte non posset fieri: Nos: eadem semper spe spacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum celebrationem generalis Concilij ad nostrũ et Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itaque fecimus, & suspensione huiusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. M.D.XXXIX. dedimus, sicuti ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisq. aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem postea frequentiamque Concilio, & Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura: Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam uocantibus: Ferdinando Reg bellum in eos mouent: Belgis ad defectionẽ a Cæsare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimẽdæ causa per Galliam amiciſsime, & cum Rege Christianiſsimo concordiſsime,

dißime, magno beneuolę inter eos uoluntatis indicio, transiens in Belgas Sernißimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus. conuentus Germanię Principum, & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficient, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse uideretur, inducti fuimus ad pristinum Cōcilij generalis remedium reuerti; idque per Legatos nostros, S.R.E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus; quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis. Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret. nam cum, id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesiæ dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quod per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idq. nobis, ut concederemus, neque Christiana & Catholica ueritas, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandauimus. Neque uero in alia umquam sententia, & uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano et

Christia-

Christianæ religionis integritatem posse recuperari: uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Christianorum Principum habere uolebamus. Quam uoluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus cõsilia ineuntur. Quapropter uidentes, maximo quidem animi nostri cũ dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hũgaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus ceteris omnibus metu, mæroreque afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotẽtis uoluntatem, et Christianæ Reip. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum uniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco consulere: aliquotque locis propositis ipsam Tridentinã ciuitatem ab ipsis desiderari uideremus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram uoluntatem paterna caritate deflleximus. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime uenturas Kalendas Nou. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quos ex Germania quidem, alijsq. Germaniæ

maniæ finitimis nationibus facillime ex Gallia, Hispania, ceterisque prouincijs remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati conuenire possent. Dies autem Concilij ea a nobis spectata est, quæ spatiū in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad uienendum tribuendæ. Quo minus autem annum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Cristianæ Reipu. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen uidemus tempora: agnoscimus difficultates: quid sperari poßit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus. sed quia scriptum est: Reuela Domino uiam tuam, & spera in eo: & ipse faciet: magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere, constituimus. sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia nō ualent, diuina uirtus efficiat, Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris, & filij, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de uenerabilium item fratrum nostrorū S.R.E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaq. suspensione, de qua supra commemoratū est, quam per præsentes tollimus, & amouemus,

sacrum

ſacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusq. nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni præſentis ab incarnatione Domini M. D. XLII *incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum, perficiendumq. indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoſcunque, quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus reſidendi, & ſententias in eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes. hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in ui iuriſiurandi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ uirtute obedientiæ, aliisq. ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arcteq. præcipientes, ut ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per ſuos legitimos procuratores, & nuncios ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & intereſſe debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemq. Chriſtianiſſimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias unquam, hoc quidem tempore maxime ſanctiſſimæ*

Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per uiscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei ueritas, & religio, & intus & extra grauiter iam oppugnatur, ut si saluam uolunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius, erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipsorum pietas, atque uirtus communi utilitati, salutiq. suæ, ac ceterorum, & temporali, & æternæ, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt: at graues saltem uiros legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque, & cum prudentia & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac prouinciis Episcopi, & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur. quod maxime quidem a Prælatis, Principibusq. Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, ut cum eorum precipue causa, ipsisq. cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & ueritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendatio-

dationemq. malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq. pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria. Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac ueritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosq. exitus deduci quamprimum, & quamoptime possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, ne quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palam clara uoce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæq. in ualuis dictarum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumq. inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publi-

publicationem, affixionemq. huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictæ nostræ comprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsimet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ.

M.D.XLII, XI. *Kal. Iun. anno* VIII.

Blosius

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III. PONT. MAX. Celebrata die XIII *mensis Decemb. anno Domini* M. D. XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET *ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? Responderunt, Placet.*

Indictio futuræ Seſſionis.

ET cum proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & incipientis anni; placet ne uobis primam futuram ſeſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ian. anno Domini M. D. XLVI? Reſponderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA

CELEBRATA DIE VII MENSIS IANVARII, M. D. XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio seruandis.

SACROSANCTA *Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea presidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscēs cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiā, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, et singulos Christifideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis, & peccatis, hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Princi-*

pum Christianorum, & unitate Ecclesiæ priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscumque alios in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum lætaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet

in

in mensa seruet sobrietatem, moderationemq. ciborum. Deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleaut, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum scripturarum lectio admisceatur. Familiares uero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, uinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores, uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc cum huius sacrosancti Concilii precipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuente, candor, puritasque refulgeat; & ea, quæ roformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum uiis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententiis uero dicendis, iuxta Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus

Domini

Domini ſacerdotibus, nullus debeat aut immodeſtis uocibus perſtrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falſis uaniſue, aut obſtinatis diſceptationibus contendere: ſed quidquid dicatur, ſic mitiſſima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.

Inſuper ipſa ſacra Synodus ſtatuit, ac decreuit, quod, ſi forte contigerit aliquos debito in loco non ſedere, & ſententiam, etiam ſub uerbo, Placet, proferre, congregationibus intereſſe, & alios quoſcunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seſſio ad diem Iouis quartam menſis Febr. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA
CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBRVARII, M. D. XLVI.

Decretum de symbolo fidei.

IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legittime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerũ tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in cœlestibus; cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possunt omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio Spiritus, quod est uerbum Dei. Itaque ut hæc pia eius solicitu-

do principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi nunquam præualebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit, quod quidem eiusmodi est.

CREDO in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero; genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria uirgine, & homo factus est: crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum scripturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram

teram patris; & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos: cuius regni non erit finis: & in Spiritum Sanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex Patre, Filioque proced t; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

EADEM sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in uiam esse, quo huc ueniant; cogitansq. omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quo maiori fuerint, et pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decreuit, futuram Sessionem post presentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam; Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda uidebuntur.

SESSIO QVARTA
CELEBRATA DIE VIII MENSIS APRILIS M D. XLVI.

Decretum de canonicis ſcripturis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuo ante oculos proponens, ut, ſublatis erroribus, puritas ipſa Euangelii in Eccleſia conſeruetur; quod promiſſum ante per Prophetas in ſcripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit, deinde per ſuos Apoſtolos, tamquam fontem omnis, & ſalutaris ueritatis, & morum diſciplinæ, omni creaturæ prædicari iuſſit; perſpiciensq. hanc ueritatem, & diſciplinam, contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritoſancto dictante, quaſi per manus traditæ, ad nos uſque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla ſecuta, omnes libros tam ueteris, quam

noui

noui testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor; nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic Decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt uero infrascripti. Testamenti ueteris quinque Moysi, idest, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia: Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, idest, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabeorum, primus, & secundus Testamenti noui, quattuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripti. quattuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum,

tum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli una, Iudæ Apostoli una & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciues, & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & uia ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione, & usu sacrorum librorum.

INSVPER eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus latinis editionibus quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quæ nam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, uel præsumat.

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimen consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat; etiamsi huiusmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus, modum in hac parte, ut par est, imponere uolens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia Superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ Scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpe tacito, sæpe etiam ementito prœlo, & quod grauius est sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impressos libros huiusmodi temere uenales habent; decernit, & statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum uero hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quamemendatissime imprimatur nulliq. liceat imprimere, uel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris; neque illos in futurum uendere; aut etiam apud se retinere, nisi

primum examinati, probatiq. fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilii nouissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, uel euulgant, nisi antea examinati probatiq. fuerint, eisdem pœnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, uel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa uero huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, uel scripti, uel impressi, authentice appareat: idq. totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Posthæc temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & sententiæ sacræ Scripturæ ad scurrilia scilicet, fabulosa, uana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit ad tollendam huiusmodi irreuerentiam. & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet uerba Scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare; ut omnes huius generis homines, temeratores, & uiolatores uerbi Dei, iuris, & arbitrii pœnis per Episcopos exerceantur.

Indictio

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO QVINTA
CELEBRATA DIE XVII. MENSIS IVNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat; & ne populus Christianus omni uento doctrinæ circumferatur; cum serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq. remedio non solum noua, sed uetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere uolens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis nō confitetur, primum hominem Adam,

cum

cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseq. per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumq; Adam per illam præuaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum anathema sit.

Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & non eius propagini asserit nocuisse; & acceptam a Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanũ transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ: anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium, uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis iustitia, sanctificatio, &

redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari: anathema sit: quia non est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. unde illa uox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicunque baptizati estis, Christum induistis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati; quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad uitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum non uera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt; nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt ideo in remissionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non po-

test introire in regnum Dei.

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam asserit non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil est damnationis, iis, qui uere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulant, sed, ueterem hominem exuentes, & nouum. qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam uel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, & uiriliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non ualet: quinimmo, qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit.

Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto,

ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ Quarti, sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adiiciens; ne cœlestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero uero præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus expli-

explicare possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. In ecclesiis autem Metropolitanis, uel Cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni opido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, uel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, uel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, ut ipsa Sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, uel consuetudinee uel quauis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes grammaticam gratis doceat;

ut deinceps ad ipsa Sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint. ideoq. illi magistro grammatices uel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: uel ex capitulari, uel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur: uel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ ecclesiæ, & diœcesi accommodam; ne pia hæc, utilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio Sacræ Scripturæ habeatur. qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode uigere possunt, Sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & caritate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæq. doctrinæ conseruationem, & propagationem instituatur: &, ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus neminem ad huiusmodi lectionis

officium

officium tam publice, quam priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de uita, moribus, & scientia examinatus, et approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in Claustris monachorum non intelligatur.

Caput II.

DOCENTES uero ipsam sacram Scripturã, dum publice in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia a iure communi concessis, plene gaudeant, & fruantur. Quia uero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelii, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilii uiros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officiũ salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, uel aliàs curam animarum habentes, ecclesias quocumque

modo obtinent, per se, uel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem dominicis, & festis sollemnibus, plebes sibi commissas, pro sua & earum capacitate pascant salutaribus uerbis; docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; annunciandoque eis cum breuitate, & facilitate sermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi ualeant. id uero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, uel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit; ne illud impleatur; Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire uisum fuerint, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Si quæ uero Parochiales ecclesiæ reperiantur subiectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus: si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum prouinciis diœce-

diœceses ipsæ sitæ sunt, tamquam, quo ad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur. neque huius Decreti executionem consuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio siue recursus impedire ualeat, quousque desuper a competenti iudice, qui summarie, & sola facti ueritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares uero cuiuscunque ordinis, nisi a suis superioribus de uita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In ecclesiis uero, quæ suorum ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in ipsis ecclesiis non suorum ordinum nullo modo prædicare possint. ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Si uero, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, uel alterius ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prædicauerit; contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si prædicator ipse generali, uel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica & tamquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator,

dicator, uel ex falsis informationibus, uel alias calumniose uexetur, iustamue de eis conquerendi occasionem habeat.

Caueant præterea Episcopi, ne aliquem uel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum uiuunt; uel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsi noti sint, & moribus atq. doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate, uel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; a qua priuilegia huiusmodi nisi tacita ueritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri uerisimile non est. Quæstores uero elemosynarii, qui etiam quæstuarii uulgo dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant; et contra facientes ab Episcopis, et Ordinariis locorum, priuilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ian. M D. XLVII.

SESSIO SEXTA

CELEBRATA DIE XIII MENSIS IANVARII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE iustificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædā disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ tertii, Reuerendissimis Dominis, Dominis Ioan. Maria Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christi fidelibus ueram sanamq. doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica

Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam presenti Decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. Cap. I.

PRIMVM declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisq. agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent; facti immundi, &, ut Apostolus inquit, natura filii iræ, quemadmodum in Decreto de peccato originali exposuit, usque adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, ut non modo gentes per uim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, uiribus licet attenuatum, & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. Cap. II.

QVO factum est, ut cœlestis pater, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum filium suum, & ante legem, & legis tempore multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum uenit beata illa plenitudo temporis,

ris, ad homines miserit; ut & Iudeos, qui sub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Qui per Christum iustificantur. Cap. III.

VERUM, & si ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ii duntaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. nam, sicut reuera homines, nisi ex semine Adæ prorogati nascerentur, non nascerentur iniusti; cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numquam iustificarentur; cum ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitq. in regnum filii dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Insinuatur descriptio iustificationis impii, & modus eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS uerbis iustificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, saluatorem nostrum. quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non potest: sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde sit. Cap. V.

DECLARAT præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existentibus meritis, uocantur; ut qui per peccata a Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur. ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritu sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abiicere potest, neque tamen sine

gratia

gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua uoluntate possit. unde in sacris litteris, cum dicitur. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur. Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

DISPONVNTVR autem ad ipsam iustitiã, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes uera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, a Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, a diuinæ iustitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumq. tamquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt: ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & destationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet; denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam uitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est; Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, Confide fili, remittuntur

tuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum uestrorum; & accipietis donum Spiritus sancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, docentes eos seruare quæcumque mandaui uobis. Denique, Præparate corda uestra Domino.

Quid sit iustificatio impii, & quæ eius caussæ. Cap. VII.

HANC dispositionem, seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio; & renouatio interioris hominis per uoluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit heres secundum spem uitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac uita æterna: efficiens uero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & ungens spiritu promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem dilectissimus unigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus: qui, cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri

tri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod est sacramentum fidei, sine qua nulli umquam contigit iustificatio: demum unica formalis causa est iustitia Dei; non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua uidelicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ: & non modo reputamur, sed uere iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout uult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem. quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impii iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorũ hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & caritatem. nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis eius uiuum membrum efficit: qua ratione uerissime dicitur, Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In Christo Iesu neque circumcisionem aliquid ualere, neque præputium; sed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Cathecumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, uitam æter-

nam præstantem, quam sine spe, & caritate fides præstare non potest. unde & statim uerbum Christi audiunt: Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Itaque, ueram, & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant uitam æternam.

Quo modo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari. Cap. VIII.

CUM uero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. *Cap. IX.*

QVAMVIS *autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse pecca ta, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, uel dimissa esse, dicendum est; cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra ecclesiam Catholicam contentione prædicetur uana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui uere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatis, neminemq. a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deq. mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deq. Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum se ipsum, suamq. propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire ualeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.*

De acceptæ iustificationis incremento. Cap. X.

SIC ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da nobis Domine fidei, spei, & caritatis augmentum.

De obseruatione mandatorum, deq. illius necessitate, & possibilitate. Cap. XI.

NEMO autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria, & a Patribus sub anathemate prohibita uoce uti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat, ut possis. Cuius mandata grauia

uia non sunt, cuius iugum suaue est, & onus leue: qui enim sunt filii Dei, Christum diligunt: qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod utique cum diuino auxilio præstare possunt. licet enim in hac mortali uita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. nam iustorum illa uox est & humilis, & uerax. Dimitte nobis debita nostra. quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in uia iustitiæ sentire debeant, quo liberati iam a peccato, serui autem facti Deo sobrie, iuste, & pie uiuentes proficere possunt per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hereditatemque consecuturum, etiamsi Christo non compatiatur, ut & conglorificetur. nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam: consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quod ii, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium: sic currite, ut comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno,

non quasi aerem uerberans : sed castigo corpus meum , & in seruitutem redigo : ne forte , cum aliis prædicauerim , ipse reprobus efficiar . Item princeps Apostolorum Petrus , Satagite , ut per bona opera certam uestram uocationem & electionem faciatis . Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando . Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari , qui dicunt , iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare , aut, quod intollerabilius est , pœnas æternas mereri ; atque etiam eos , qui statuunt , in omnibus operibus iustos peccare si in illis suam ipsorum socordiam excitando , & sese ad currendum in stadio cohortando , cum hoc , ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam : cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem . & de Mose dicat Apostolus , quod respiciebat in remunerationem .

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

NEMO quoque , quamdiu in hac mortalitate uiuitur , de arcano diuinæ prædestinationis , mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promit-

promittere debeat. nam nisi ex speciali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

SIMILITER de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans uelle, & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, uideant, ne cadant, & cum timore, ac tremore, salutem suam operentur in laboribus, in uigiliis, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiuniis, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua uictores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus. si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De

De lapſis, & eorum reparatione. *Cap. XIIII.*

QVI uero ab accepta iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint. hic enim iuſtificationis modus eſt lapſi reparatio; quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro iis, qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multo aliam eſſe a baptiſmali; eaque contineri non modo ceſſationem a peccatis, & eorum deteſtationem, aut cor contritum, & humiliatum, uerum etiam eorundem ſacramentalem confeſſionem ſaltem in uoto, & ſuo tempore faciendam & ſacerdotalem abſolutionem; itemque Satisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis uitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ uel Sacramento, uel Sacramenti uoto una cum culpa remittitur, ſed pro pœna temporali; quæ, ut ſacræ litteræ docent, non tota ſemper, ut in Baptiſmo

ptiſmo ſit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contriſtauerunt, & templum Dei uiolare non ſunt ueriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto, unde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ ſecundum Deum triſtitia eſt, pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem. Cap. XV.

ADVERSVS etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt, non modo infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iuſtificationis gratiam amitti; diuinæ legis doctrinam defendendo. qua a regno Dei non ſolum infideles excludit, ſed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, maſculorum concubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, ceteroſque omnes, qui letalia committunt peccata; a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus a Chriſti gratia ſeparantur.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAC igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli uerba: Abundate in omni opere bono, scientes quod labor uester non est inanis in Domino. non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est uita æterna, & tamquam gratia filiis Dei per Christum Iesum misericorditer promissa; & tamquam merces, ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddēda. hæc est enim illa corona iustitiæ, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. cum enim ille ipse Christus Iesus tamquam caput in membra, & tamquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat; quæ uirtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur; & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis iustifi-

iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ statu satisfecisse & uitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, uere promeruisse censeantur: cum Christus, Saluator noster, dicat: Si quis biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed fiet in eo fons aquæ salientis in uitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex uobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei. quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque uero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, etiam

ſi nihil ſibi conſcius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda eſt, ſed Dei: qui illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium: et tunc laus erit unicuique a Deo, qui, ut ſcriptum eſt, reddet unicuique ſecundum opera ſua.

POST hanc Catholicam de iuſtificatione doctrinam, quam niſi quiſque fideliter firmiterque receperit, iuſtificari non poterit; placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere: ut omnes ſciant, non ſolum quid tenere, & ſequi, ſed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, hominem ſuis operibus, quæ uel per humanæ naturæ, uel per legis doctrinam fiant, abſque diuina per Ieſum Chriſtum gratia poſſe iuſtificari coram Deo; anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, ad hoc ſolum diuinam gratiam per Chriſtum Ieſum dari, ut facilius homo iuſte uiuere, ac uitam æternam promereri poſſit; quaſi per liberum arbitrium ſine gratia utrumque, ſed ægre tamen, & difficulter poſſit; anathema ſit.

CANON

CANON III.

Si quis dixerit, sine præueniente Spiritu sancti inspiratione, atq. eius adiutorio hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atq. uocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet. neque posse dissentire si uelit, sed ueluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passiue se habere; anathema sit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, figmentum denique a Satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permissiue solum, sed etiam proprie, et per se, adeo ut sit propriũ eius opus nõ minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odium Dei mereri, aut, quanto uehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare: anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, uel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere: anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ uoluntatis motu præparari, atque disponi: anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, homines, sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse: anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiæ Christi, uel sola peccatorum remissione,

missione, exclusa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atq. illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei: anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, fidem iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ peccata remittentis propter Christum, uel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur: anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo. & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis & dispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari ex eo quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem uere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum: & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici: anathema sit.

CANON XV.

SI quis dixerit, hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credendum, se certo esse in numero prædestinatorum: anathema sit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud usque in finem perseuerantiæ donum se certo habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit; nisi hoc speciali reuelatione didicerit; anathema sit.

CANON XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote diuina potestate prædestinatos ad malum: anathema sit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini uitam iustificato, & sub gratia constituto esse ad obseruandum impossibilia: anathema sit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cetera esse indifferentia, neq. præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos: anathema sit.

CANON XX.

Si quis hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam man-

mandatorum Dei, & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi uero Euangelium sit nuda, & absoluta promissio uitæ æternæ sine conditione obseruationis mandatorum; anathema sit.

CANON XXI.

SI quis dixerit, Christum Iesum a Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legis latorem, cui obediant: anathema sit.

CANON XXII.

SI quis dixerit, iustificatum uel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, uel cum eo non posse: anathema sit.

CANON XXIII.

SI quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam uere fuisse iustificatum, aut contra, posse in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia: anathema sit.

CANON XXIIII.

SI quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo, & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augen-

dæ causam: anathema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum saltem uenialiter peccare dixerit, aut, quod intollerabilius est, mortaliter, atq. ideo pœnas æternas merer; tantumq. ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, et sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finem perseuerauerit, anathema sit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis, peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licet non sit uiua: aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum: anathema sit.

CANON XXIX.

SI quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere: aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & uniuersalis Ecclesia, a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit: anathema sit.

CANON XXX.

SI quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, et reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ uel in hoc sæculo, uel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus patere possit; anathema sit.

CANON XXXI.

SI quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

CANON XXXII.

SI quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum gratiæ, uitam æternam,

& ipsius uitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit; consecutionem, atq. etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione a sancta Synodo hoc præsenti Decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Iesu Christi, Domini nostri, derogari, & non potius ueritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

Eadem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinã, deprauatosq. in Clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere uolens, ab iis, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendũ. integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confidens itaq. per Domini ac Dei nostri misericordiam, prouidamq. ipsius Dei in terris Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad ecclesiarũ regimẽ, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorũq. prior uita, ac omnis ætas, a puerilibus exordiis usq. ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta testimoniũ præbeat; secundũ uenerabiles beatorum

Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesiis quibuscunque quouis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos esse uult, ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei; quam acquisiuit sanguine suo, uigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ouium suarum, quarum sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiæ minime incumbant: cum certissimum sit non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod uehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaq. cœlestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curiis uagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine; ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum uirtute præsentis Decreti innouat; ac ulterius pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire.

Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali ecclesia, sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & praeeminentia praefulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam dioecesim morando absuerit; quartae partis fructuum unius anni, fabricae ecclesiae, pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit: aliã quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente uero contumacia, ut se uteriori sacrorum Canonum censurae subiiciatur, Metropolitanus Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum uero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub poena interdicti ingressù ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur; qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Caput II.

EPISCOPIS inferiores, quęuis beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam

dam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens uidebitur, opportunis iuris remediis residere cogantur: nulliq. priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, soffragentur. Indulgentiis uero. & dispensationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, prouidere, ut per deputatione idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

Caput III.

ECCLESIARVM Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, cuiusuis personalis, uel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegii prætextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput IIII.

CAPITVLA Cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumq. personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus a suis episcopis, & aliis maioribus Prælatis per se ipsos solos, uel illis, quibus sibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, uisitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & ualeant.

Caput V.

NVLLI Episcopo liceat cuiusuis priuilegii prætextu Pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum. si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martii? Responderunt, Placet.

SESSIO SEPTIMA
CELEBRATA DIE III MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE Sacramentis.

PROOEMIVM.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt; quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum Scripturarum doctrinæ Apo-

stolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensus inhærendo hos præsentes Canones statuendos, & decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE SACRAMENTIS.

CANON I.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia a Iesu Christo, Domino nostro, instituta; aut esse plura, uel pauciora, quam septem, uidelicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem non esse uere, & proprie Sacramentum; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cærimoniæ sunt aliæ, & alii ritus externi; anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CA-

CANON IIII.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, hæc Sacramẽta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, uel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam

lam fidem diuinæ promißionis ad gratiam conse-
quendam sufficere; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, Christianos omnes in uerbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, in ministris dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri; intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in sollemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI quis dixerit, Baptismum Ioannis habuisse eandem uim cum Baptismo Christi: anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo uerba illa Domini nostri Iesu Christi; Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto: ad metaphoram aliquam detorserit: anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ueram de Baptismi Sacramento doctrinam: anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe uerum Baptiſmum; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Baptizatum non poſſe, etiam ſi uelit, gratiam amittere, quantumcunque peccet; niſi nolit credere; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuerſæ legis Chriſti ſeruandæ; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ uel ſcripta, uel tradita ſunt, ita ut ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſummittere uoluerint; anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriã, ut uota omnia, quæ post Baptismum fiunt ui promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi uel dimitti, uel uenialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur: anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, uel in ipso mortis articulo: anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles

computandos non esse; ac propterea, cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse an ratum habere uelint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam uitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumq. Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cærimoniam esse, & non potius uerum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, iniurios esse, Spiritui sancto eos,

eos, qui sacro Confirmationis crismati uirtutem aliquam tribuunt: anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem: anathema sit.

Decretum de reformatione.

EADEM sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem. & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

Caput I.

AD Cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarumq. scientia, iuxta constitutionem Alexandri Tertii, quæ incipit, Cũ in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

Caput II.

NEMO, quacumq. etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine, contra sacrorum Canonum

nonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cum ualde felix sit ille censendus, cui unam ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures ecclesias contra præsentis Decreti tenorem nunc detinent, una, quã maluerint, retenta reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin ecclesiæ ipsæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso uacare censeantur.

Caput III.

INFERIORA beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere ualeant, iuxta constitutionem Alexandri Tertii, in Lateranensi, quæ incipit, Quia nonnulli; & aliam Gregorii Decimi, in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, Liceat canon, editam, conferantur. aliter autem facta collatio, siue prouisio, omnino irritetur: & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, Graue nimis, se nouerit incursurum.

Caput IIII.

QVICVMQVE de cetero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue

per uiam unionis ad uitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo, contra formam sacrorum Canonum, & præsertim constitutionis Innocentii Tertii, quæ incipit, De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam præsentis Canonis uigore, priuatus existat.

Caput V.

ORDINARII locorum quoscumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtæ compellant; & alias procedant iuxta constitutionem Gregorii Decimi, in generali Lugdunensi Cōcilio editam, quæ incipit, Ordinarii: quam eadem sancta Synodus innouandum censet, & innouat, addens insuper, quod ipsi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino prouideant, ut animarum cura nullatenus negligatur: & beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

Caput VI.

VNIONES perpetuæ, a quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinariis, tamquam a Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ uero, quæ a dicto tempore citra concessæ nondum in toto, uel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationalibus causis coram loci Ordinario, uocatis, quorum interest, uerificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.

Caput VII.

BENEFICIA Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, seu aliis ecclesiis, uel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscunq. perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis uisitentur: qui solicite prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur:

ceatur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minime suffragantibus.

Caput VIII.

LOCORVM Ordinarii ecclesias quascumque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis uisitare teneantur, & opportunis iuris remediis prouidere, ut, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis immineat, aliisq. debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.

Caput IX.

AD maiores ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus a iure statutum suscipiant: & propagationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

Caput X.

NON liceat Capitulis ecclesiarum, Sede uacante, infra annum a die uacationis, ordinandi, licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegii, aut consuetudi-

ſuetudinis uigore, alicui, qui beneficii eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere. ſi ſecus fiat, Capitulum contrauenniens Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus uero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Caput XI.

FACVLTATES de promouendo a quocumq. non ſuffragentur, niſi habentibus legitimam cauſam ob quam a propriis Epiſcopis ordinari non poſſint in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti præuio examine.

Caput XII.

FACVLTATES de non promouendo, præter quam in caſibus a iure expreſſis, conceſſæ, ad annum tantum ſuffragentur.

Caput XIII.

PRAESENTATI, ſeu electi, uel nominati quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nunciis, ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia non inſtituantur, nec confirmentur, neque admittantur,

tantur, etiam prætextu cuiusuis priuilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorum Ord nariis examinati. & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur. Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab uniuersitatibus, seu collegiis generalium Studiorum exceptis.

Caput XIIII.

IN exemptorum causis constitutio Innocentii quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedū, & miserabilium personarum clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, a Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis uero, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegiis, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam ualituris.

Caput XV.

CVRENT Ordinarii, ut hospitalia quæcumque a suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis Concilii Viennensis, quæ incipit, Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decreuit proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit uigesima prima mensis Aprilis, præsentis anni M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalē Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris; & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. REGIMINI uniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus disponente Domino, præsidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid grauius causa Reip. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, uerum etiā loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & uniuersalis Concilii, alias per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expressis, de uenerabiliū fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, et commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem sem

per Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus & amoueramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, uos nostros, & Apostolicæ Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus & deputauerimus, uosq. ad eandem ciuitatem, tamquam pacis angelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilii huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pariq. consilio & assensu, uobis insimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam cõmodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur, transferendi, & mutandi; ac illud in ipsa ciuitate Tridentina supprimendi, & dissoluendi; necnon Prælatis, & aliis personis Concilii huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & pœnis ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi,

di, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Concilii Tridentini huiusmodi etiam sub periurii, & aliis in litteris indictionis Concilii huiusmodi expressis pœnis, euocandi, eidemq. sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis, præsidendi, ac in eo procedendi, ceteraq. in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, alias iuxta priorum uobis directarum litterarum continentiam, & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi, plenam et liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per uos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumue fuerit, idq. facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.
B. Motta.

SESSIO OCTAVA
CELEBRATA DIE XI. MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilii.

PLACET ne uobis decernere, et declarare, de huiusmodi morbo ex præmissis, et aliis allegatis ita manifeste, et notorie constare, ut Prælati in hac ciuitate sine uitæ discrimine cōmorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri possint, et debeant? itemq. attento recessu multorū Prælatorū post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorū quamplurium Prælatorum in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentiū, qui iuste detineri non possunt, et ex quorū discessu Concilium uel dissolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo uitæ, et aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie ueris, & legitimis; placet ne uobis similiter decernere, & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilii, securitate uitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ,

noniæ, ueluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictam, statuta die, uigesima prima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari; et successiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? Responderunt, Placet.

SESSIO NONA
BONONIAE CELEBRATA DIE XXI MENSIS APRILIS, M D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

HAEC sacrosancta oecumenica, & generalis Synodus, quae dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiae in Spiritu sancto legitime cōgregata, praesidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidētia Papae Tertii, eisdem Reuerendissimis Dominis, D. Io. Maria, Episcopo Praenestino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S. Romanae Ecclesiae Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die undecima mensis Martii, praesentis anni, in generali publica Sessione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusq. agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate S. Sedis Apostolicae, eisdem Reuerendissimis praesidentibus etiam specialiter concessa, decreuit, & ordinauit; Concilium ex eo loco in hanc ciuitatē transferendum esse, sicuti transtulit; itemq. Sessionē pro

prae-

præsenti die uigesima prima Aprilis, illic indictā, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur, & promulgarentur, in hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere; consideransq. nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerūt, his superioribus, maioris hebdomadæ, & sollemnitatis Paschalis, diebus, in propriis ecclesiis occupatos, aliquos etiam, aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen breui affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum, & reformationis, & examinari, & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censetque Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecostes proxime futuram, quo ad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam, iudicauit, & iudicat. Hoc tamen adiecto; quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione restringere, & imminuere possit, & ualeat.

SESSIO DECIMA BONONIAE CELEBRATA DIE II MENSIS IVNII, M D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

QVAMVIS hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus Sessionem, quæ die uigesima prima mensis Aprilis, proxime præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis in hac inclyta ciuitate Bononiæ ex Decreto, in urbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martii promulgato, celebranda erat, propter aliquas caussas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, et prorogandam esse decreuerit: uolens tamen cum iis, qui non uenerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit Sessionem ipsam, quã hac die secunda mensis Iunii, præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis post festum Natiuitatis bea-

tæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta mensis Septembris proxime futuri, quo ad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & proro gandam esse, quemadmodum differt, & prorogat; ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformatione pertinent, interim non omittatur, & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere possit, & ualeat.

Die XIIII Sept. M. D. XLVII, in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI

Sub Iulio III, Pon. Max.

IVLIVS Episcopus, *seruus ser uorum Dei, ad futuram rei me moriam.*

CVM *ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo uiguerunt; bonum opportunum, & expediens esse uideatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas litteras & nuncios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III, prædecessorem nostrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & sollemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa,*

ſa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & ſummos pro tempore Pontifices ſpectat generalia Concilia indicere & dirigere, ut Eccleſiæ pacem, & Chriſtianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, &, quantum in nobis eſt, tranquillitati ipſius Germaniæ, quæ ſane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac ſacrorum Conciliorum, & ſanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Chriſti Redemptoris noſtri in terra Vicariis, debita obedientia, & reuerentia, nulli Chriſtianorum prouinciæ fuit umquam ſecunda, paterne conſulamus, ſperantes per ipſius Dei gratiam, & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Chriſtiani, iuſtis, piisq. noſtris in hac re uotis annuant, faueant, atque aſſiſtant: uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios & ſingulos, qui de iure, uel conſuetudine, uel priuilegio Conciliis generalibus intereſſe debent, quosque idem prædeceſſor noſter in ſuis Indictionis, & aliis quibuſcunque deſuper confectis, & publicatis litteris, Concilio intereſſe uoluit, per uiſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kal. Maii, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumendum & proſequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtoli-

 ſtoli-

stolicæ auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, conuenire, & se congregare, ac ipsius Concilii continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere uelint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, ualetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacumque ipsius Concilii trnnslatione, & suspensione, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis in suo robore permanere uolumus, atque decernimus, & quatenus opus sit, innouamus, noluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri,

tri,

tri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ. M. D. XVIII. Kal. Dec. Pontificatus nostri anno primo.

M. Card. Crescen.

Rom. Amasæus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO VNDECIMA, Quæ est prima sub Iulio III, Pont. Max.

CELEBRATA KAL. MAII, M. D. LI.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACET ne uobis ad laudem, & gloriam sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, et religionis Christianæ sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? Responderunt, Placet.

SESSIO

SESSIO XII.

QVAE EST SECVNDA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE PRIMA SEPT. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis: quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum esse, decreuerat, cum ob inclitæ Germanicæ nationis cuius præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de uenerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Maguntini, & Treuirensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorum, & complurium ipsius, aliarumq. prouinciarum Episcoporum, sub hāc ipsam diem aduentu in Domino exultans, et dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamq. spem conci-

concipiens quamplurimos alios, tam ipsius Germanicæ, quam, aliarum nationum Prælatos, & sui officii debito, & hoc exemplo commotos, propediem esse uenturos, futuram Sessionem ad quadragesimã diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo. Cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit, statuit, & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiã pertinent, agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis, & orationibus uacent, ut tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus corda hominum ad ueræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesiæ unitatem, ac recte uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

QVAE EST TERTIA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI. OCT. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, & si in eum finem, non absque peculiari scilicet ductu, & gubernatione conuenerit, ut ueram, et antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret; & in hæresibus omnibus, & aliis grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, & in multas, & uarias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iam inde a principio in uotis habuit, ut stirpitus conuelleret zizania execrabiliũ errorum, & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit:*

quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tamquam symbolum, reliquit eius unitatis, & caritatis; qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse uoluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de uenerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, et eius Apostolis erudita, atque a Spiritu sancto, illi omnem ueritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem usque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est hoc præsenti Decreto explicatum, atque definitum.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

PRINCIPIO docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & uini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum, uerum Deum atque hominem, uere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse saluator noster semper ad dexteram Patris in cœlis assideat, iuxta modum existendi naturalem; & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione,

tione, quam & si uerbis exprimere uix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem il lustrata, assequi possumus, & constantissime credere debemus. ita enim maiores nostri omnes, quot quot in uera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissime pro fessi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ul tima curia Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, uiniq. benedictionem, se suum ipsius cor pus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis uerbis testatus est. quæ uerba a sanctis Euangelistis commemorata, & a diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimã significationem præseferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt; indignissimum sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur. contra uniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ, tamquam columna, & firmamentum ueritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, uelut Satanica detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERGO *Saluator noster discessurus ex hoc mun do ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo*

diuitias

diuitias diuini sui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum; & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamq. annunciare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentum hoc, tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuit propter me: & tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis. adeoq. symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuiq. nos tamquam membra arctissima, fidei, spei, & caritatis connexione astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus, Nec essent in uobis schismata.

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta. Cap. III.

COMMVNE hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam uisibilem: uerum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi uim habent, cum quis illis utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est. nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum uere tamen ipse affirmaret

corpus

corpus suum esse, quod præbebat. & semper hæc fides in ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem uerum Domini nostri corpus, uerumq. eius sanguinem sub panis, & uini specie una cum ipsius anima & diuinitate existere; sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex ui uerborum, ipsum autem corpus sub specie uini, & sanguinem sub specie panis, animamq. sub utraque, ui naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur. Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam unionem. Quapropter uerissimum est tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri. totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub uini specie, & sub eius partibus existit.

De Transubstantiatione. Cap. IIII.

QVONIAM autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, quod sub specie panis offerebat, uere esse dixit; ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & uini conuersionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantiæ uini in substantiam sanguinis eius. quæ conuersio

conuenienter, & proprie a sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

De cultu, & ueneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

NVLLVS itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione adhibeant. neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum. nam illum eundem Deum præsentem adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & ueneratione Sacramentum singulari ueneratione, ac sollemnitate celebraretur, utque in processionibus reuerenter, & honorifice illud per uias & loca publica circumferretur. æquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, & Redemptorem

rem

rem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur. atq. sic quidem opportuit uictricem ueritatem de mẽdacio, & hæresi triumphum agere, ut eius aduersarii in conspectu tanti splendoris, & in tanta uniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

De asseruando Sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

CONSVETVDO asseruandi in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, ut etiam sæculum Niceni Concilii agnouerit. Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in ecclesiis conseruari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Conciliis præceptum inuenitur, & uetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat. Caput VII.

SI non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte: certe, quo magis sanctitas, & diuinitas cœlestis huius Sacramenti

uiro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis uerba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. quod a Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandam esse decreuit, modo non desit illis copia confessoris. quod si, necessitate urgente, sacerdos absque præuia confessione celebrauerit; quamprimum confiteatur.

De usu admirabilis huius Sacramenti. Caput VIII.

QVOAD usum autem, recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui uoto propositum illum panem cœlestem

edentes,

edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt: tertios porro sacramentaliter simul & spiritualiter. hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, ut uestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a sacerdotibus communionem acciperent; sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent. qui mos, tamquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per uiscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresque tantæ maiestatis, & tam eximii amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria corporis, & sanguinis eius ea fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & uenerentur, ut panem illum super substantialem frequenter suscipere possint, & is uere eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mentis; cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cœlestem patriam peruenire ualeant, eundem panem Angelorum, quem

modo sub sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis ueritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, ut omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri, uitarique debeant.

DE SACROSANCTO Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

SI quis negauerit, in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri uere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem una cum anima, & diuinitate Domini nostri, Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, uel figura, aut uirtute; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & uini, una cum corpore, & sanguine Domini nostri, Iesu Christi; negaueritque mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ uini in sanguinem, manentibus dũtaxat speciebus panis, & uini; quam quidem conuer

sionem

sionem Catholica Ecclesia aptissime, Transubstantiationem appellat anathema sit.

CANON III.

SI quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri, Iesu Christi, sed tantũ in usu, dum sumitur, non autem ante, uel post; & in hostiis, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, uel supersunt, non remanere uerum corpus Domini; anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, uel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latriæ, etiam externo adorandum; atque ideo nec festina peculiari celebritate uenerandum; neque in processionibus secundum laudabilem, & uniuer-

uniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circumgestandum, uel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idololatras: anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur: anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Chistum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, & non etiam sacramentaliter, ac realiter; anathema sit.

CANON IX.

SI quis negauerit, omnes, & singulos Christifideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ: anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, non licere sacerdoti celebranti se ipsum communicare: anathema sit.

CA-

CANON XI.

SI quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendum esse Confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, uel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM sancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, ut, iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in uitæ, ac morum honestate continere potuerint; illud primum eos admonendos censet; ut se pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos, tamquam filios, & fratres diligant; elaborentq.,

ut

ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio; ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cum sæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus caritas, quam potestas. Sin autem ob delicti grauitatem uirga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est; ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; &, qui correcti fuerint emendentur; aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, a uitiis deterreantur; cum sit diligentis, & pii simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta; post, ubi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent; & appellationis diffugio iudicis processum impediant; ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur; atque ut huiusmodi eorum calliditati. & tergiuersationi occurratur; ita statuit, & decreuit:

In

In causis uisitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine, non appelletur: nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur; sed ea, ac quacumque inhibitione, ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora ualeat procedere; nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, uel ab ipsa definitiua appellari non possit: quibus casibus sacrorũ, et antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

Caput II.

A Sententia Episcopi, uel ipsius in spiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut si ille aliqua de causa suspectus foret, uel ultra duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Caput III.

REVS, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa, appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex, nisi illis uisis, ad eius absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra triginta dies, acta ipsa postulanti gratis exhibeat: alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

Caput IIII.

CVM uero tam grauia nonnunquam sint delicta, ab Ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem e sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur; quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit, & decreuit: Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depositionem; & per se ipsum etiam ad actualem, atque sollemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia,

in

in numero a Canonibus definito requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, usum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commode interesse possint; alioquin aliis personis, in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

Caput V.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti: iccirco, ut sequitur, statuit, & decreuit: episcopus apud ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere cœperat; aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat; ipsamq. gratiam, postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatem, obtentam esse, legitime constiterit, non admittat.

Caput VI.

QVONIAM uero subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & , tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obiicere solent; ut quoquo pacta possint, ei molestiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: iccirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita statuit, & decreuit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, uel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, uel moueatur.

Caput VII.

TESTES in causa criminali ad informationē, uel indicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiuntur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur.

Caput VIII.

CAVSAE Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum

DECRETVM PROROGATIONIS, definitionis quattuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, et salui conductus, Protestationibus dandi.

EADEM sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam uepres ea agro Domini euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentissima ueritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisque pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & diuino iure præceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum uenerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus sumat, qui sub altera, quam qui sub utraque communicat. Et: An errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ prouincia ii, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri a sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt,

ut ipsis tuto huc uenire, & in hac urbe commorari, hac libere coram Synodo dicere, atque proponere quæ senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus licet magno desiderio eorum aduentum multos antea menses expectarit, tamen ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant: confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius fidei, spei, caritatisq. concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluumconductum uocant, quod ad se pertinent, eius, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commode ei interesse possent, in diem festum conuersionis D. Pauli, quæ erit uigesima quinta die mensis Ianuarii, anni sequentis, indixit. Illudq. præterea statuit, ut in eadem Sessione de sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem; interea Sessione proxima de Pœnitentiæ, & Extremæ unctionis Sacramentis tractandum. illam autem die festo D. Catherinæ uirginis, & martyris, qui erit uigesima quinta Nouembris, ha-

bendam esse decreuit, simulque ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

SACROSANCTA generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, omnibus, & singulis, siue Ecclesiasticis, siue sæcularibus personis uniuersæ Germaniæ, cuiuscumque gradus, status conditionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere, & tuto uenire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam scripto, quam uerbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue iis, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conuitiis, & contumeliis disputare, necnon, quando illis placuerit, recedere possint, & ualeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessariis, & opportunis, etiam si specialiter, & non per uerba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi uoluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum

spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, ut, si pro maiori libertate, ac seueritate eorum, certos tam pro commissis, quam pro committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIIII.

QVAE EST QVARTA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV NOV. M. D. LI.

Doctrina de ſanctiſſimis Pœnitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, quamuis in Decreto de Iuſtificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, neceſſaria quadam ratione ſermo interpoſitus: tanta nihilominus circa illud noſtra hac ætate diuerſorum errorum eſt multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, et pleniorem definitionem tradidiſſe; in qua demonſtratis, & conuulſis, Spiritus ſancti præſidio, uniuerſis erroribus, Catholica ueritas perſpicua, & illuſtris fieret; quam nunc ſancta hæc Synodus Chriſtianis omnibus perpetuo ſeruandum proponit.*

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ. Caput I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter reuererentur; fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam uitæ remedium contulit, qui se se postea in peccati seruitutem, & Dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum uidelicet Pænitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pænitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, ut, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. unde Propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitētiam ab omnibus iniquitatibus uestris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis, pœnitentiam commendans, dicebat: Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum. Porro nec ante aduentum

tum

tum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & uerbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, uniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tamquam hæreticos, explosit, atque condemnauit. Quare uerissimum hunc illorum uerborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui uerba illa ad potestatem prædicandi uerbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi. Cap. II.

CETERVM hoc Sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: con-

ſtat certe Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere: cum Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de iis, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis, fidei, quos Chriſtus Dominus lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit: nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui, cum id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tamquam reos, ſiſti uoluit: ut per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſſis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint, poſſent liberari. Alius eſt præterea Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus. per Baptiſmum enim Chriſtum induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remiſſionem conſequentes: ad quam tamen nouitatem: & integritatem, per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus: ut merito Pœnitentia laborioſus quidam Baptiſmus a ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, ut nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

De partibus, & fructu huius Sacramenti. Caput III.

DOCET praeterea sancta Synodus, Sacramenti poenitentiae formam, in qua praecipue ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse: Ego te absoluo, &c. quibus quidem de ecclesiae sanctae more preces quaedam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formae essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariae. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius poenitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Qui quatenus in poenitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione, Poenitentiae partes dicuntur. Sane uero res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in uiris piis, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiae pax, ac serenitas cum uehementi spiritus consolatione consequi solet. Haec de partibus, & effectu huius Sacramenti, sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Poenitentiae partes, incussos conscientiae terrores, & fidem esse contendunt.

De contritione. Cap. IIII.

CONTRITIO, quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam ueniam peccatorum hic contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum; si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & uoto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solum cessationem a peccato, & uitæ nouæ propositum, & inchoationem, sed ueteris etiam odium continere, iuxta illud: Proiicite a uobis omnes iniquitates uestras, in quibus præuaricati estis; & facite uobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe, qui illos sanctorum clamores considerauerit. Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meũ: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ: & alios huiusmodi generis: facile intelliget, eos ex uehementi quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, & si Contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacra-

mentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam uero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam uel ex turpitudinis peccati consideratione, uel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, si uoluntatem peccandi excludat, cum spe ueniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem uerum etiam donum Dei esse, & Spiritu sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pœnitens adiutus uiam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. hoc enim timore utiliter concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre; quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & uoluntariã.

De Confessione. Cap. V.

Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicata,

explicata, uniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus, e terris ascensurus ad cœlos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fidelis ceciderint, quo pro potestate clauium remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. constat enim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua, ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in Confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur. nam uenialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verum, cum uniuersa mortalia peccata,

etiam

etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est omnium etiam ueniam, cum aperta, & uerecunda confessione, a Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt. qui uero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat ægrotus uulnus medico detegere; quod ignorat, medicina non curat. Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quod sine illis peccata ipsa neque a pœnitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere. unde alienum a ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. constat enim, nihil aliud in ecclesia a pœnitentibus exigi, quam ut postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse

se meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab oculis meis munda me Domine. Ipsa uero huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia grauis quidem uideri posset, nisi tot, tantisq. commodis, & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, digne ad hoc Sacramentum accedentibus, per Absolutionem certissime conferuntur. Ceterum, quo ad modum confitendi secreto apud solum sacerdotem, etsi Christus non uetuerit, quin aliquis in uindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publice confiteri possit: non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent Confessione aperienda. unde cum a sanctissimis, & antiquissimis Patribus, magno, unanimiq. consensu, secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque a Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non uerentur. neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur; quod iure diuino necessarium,

sarium, & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur: unde iam in uniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione. Cap. VI.

CIRCA ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, & a ueritate Euangelii penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & sacerdotes, Clauium ministerium perniciose extendunt; putantes uerba illa Domini: Quæcumque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cœlo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter, & promiscue, contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta uero per spon-

taneam Confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosque praue sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quamuis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, uel annunciandi Euangelium, uel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, uelut a iudice, sententia pronunciatur, atque ideo non debet pœnitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiam si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus serio agendi, & uere absoluendi, desit: putet tamen se, propter suam solam fidem, uere, & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret: & non alium serio agentem, sedulo requireret.

De casuum reseruatione. Cap. VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur: persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & uerissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos

cerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut sub delegatam non habet iurisdictionem. Magnopere uero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris uisum est, ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibusuis, sed a summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur. unde merito Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia uniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamē, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes, auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo uim habere. ueruntamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis: atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt: extra quem articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

De

De Satisfactionis necessitate, & fructu. Cap. VIII.

DEMVM, quoad Satisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin uniuersa etiam pœna condonetur. perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quam manifestissime reuincitur. Sane & diuinæ iustitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter uero, qui semel a peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritu sancti dono, scientes templum Dei uiolare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla Satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurii, & contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. proculdubio enim magnopere a peccato reuocant, & quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautio-

cautioresque, & uigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & uitiosos habitus, male uidendo comparatos, contrariis uirtutum actionibus tollunt. Neque uero securior ulla uia in Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amouendam imminentem a Domino pœnam, quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum uero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque uero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum. nam qui ex nobis, tamquam ex nobis, nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat; omnia possumus. ita non habet homo unde glorietur: sed omnis gloriatio nostræ in Christo est: in quo uiuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo uim habent: ab illo offeruntur Patri: & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo,

 alieno-

alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut Satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ uitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum uindictam, & castigationem, nam Claues sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent. nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ uel pœnarum, sicut nemo umquam Catholicus sensit ex huiusmodi nostris satisfactionibus uim meriti, & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi, uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui: quod dũ Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam uitam esse docent, ut omnem Satisfactionis uim, & usum tollant.

De operibus Satisfactionis. Cap. IX.

DOCET præterea, tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, ut non solum pœnis sponte a nobis pro uindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiã, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum patrem per Christum Iesum satisfacere ualeamus.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ uitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est a Patribus. Primum itaque circa illius institutionem, declarat, & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore uoluit de salutaribus remediis aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectũ, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint; ita extremæ Vnctionis Sacramento finem uitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit; nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suæ uersutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si posset, diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum uitæ perspicit.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Cap. I.

INSTITVTA est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam uere, & proprie Sacramentum noui Testaméti, a Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum, per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in uobis: inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes cum oleo in nomine Domin: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis iniungitur, representat; formam deinde esse illa uerba, Per istam unctionem, &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

RES porro, & effectu huius Sacramenti illis uerbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum Dominus: & si in peccatis sit, dimittentur ei. res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc

expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert; & tentationibus dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat. Cap. III.

IAM uero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in uerbis prædictis traditum; nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros. quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi ueniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum presbyteri. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis uero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu uitæ constituti uideantur: unde & Scramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterũt; cum in aliud simile uitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam docent,

hanc Vnctionem, uel figmentum esse humanum, uel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt ritum, & usum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse: & denique, qui hanc extremam Vnctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli uerbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus præscripsit. Nec uero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

SI quis dixerit, in Catholica Ecclesia Pœnitentiam non esse uere, & proprie Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo, Domino nostro, institutum; anathema sit.

CANON II.

SI quis Sacramenta confudens, ipsum Baptismum, Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæe duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pœnitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, uerba illa Domini Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda, de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, uidelicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, uel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationē peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris uitæ, non esse uerum, et utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam esse dolorem coactum, & non liberũ, ac uoluntarium; anathema sit.

CANON VI.

SI quis negauerit, Confessionem sacramrntalem uel

uel institutam, uel ad salutem necessariam esse iure diuino; aut dixerit, modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantum esse utilem ad erudiendum, et consolandum pœnitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam: aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere uelle diuinæ misericordiæ ignoscendum: aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilem, & traditionem humanam, a piis abolendam; aut ad eã non teneri omnes, & singulos, utriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilii Lateranensis constitu-

stitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti; modo tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, ut sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum: Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt; quorum uerborum uirtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta uero per spontaneam confessionem; anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, Episcopus non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam; atque ideo casuum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos a reseruatis uere absoluat; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper Deo, satisfactionemq; pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiuniis, orationibus, eleemosynis, uel aliis etiam pietatis operibus, atque ideo optimam pœnitentiã, esse tantum nouam uitam; anathema sit.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & uerum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CA-

CANON XV.

SI quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi; & fictionem esse, quod uirtute Clauium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat, anathema sit.

DE SACRAMENTO Extremæ unctionis.

CANON I.

SI quis dixerit, extremam Vnctionem non esse uere, & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit.

CA-

CANON III.

SI quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & usum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseq. a Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Presbyteros ecclesiæ, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; ob idq. proprium extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem: anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Proœmium.

CVM proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium uitia redarguere: hoc illis præcipue cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neue inhonestam uitam, ipsis conniuentibus, ducant. nam; si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant: quo pacto laicos de ipsorum uitiis redarguent: qui uno ab eis sermone conuinci possent, quod Clericos ipsis

patiantur

patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocunque ordine fuerint, ut conuersatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo præeant: memores eius, quod scriptum est: Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli uocem, Nemini dent ullam offensionem, ut non uituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadē sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nunciis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit.

Caput I.

CVM honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quam cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus: aut qui a suis Ordinibus, seu gradibus, uel dignita-

gnitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius Prælati uoluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo: aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores restitutio suffragetur.

Caput II.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum fere uagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oues inscio proprio Pastore quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificali officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscumque ad se uenientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica Sacramenta recte ualeant ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares uocantur, etiamsi in loco nullius diœcesis, etiam exempto,

pto, aut aliquo monasterio cuiusuis ordinis resederint, aut moram traxerint, uigore cuiusuis priuilegii sibi de promouendo quoscumque ad se uenientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores ordines, uel primam Tonsuram promouere, seu ordinare ualeat: contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter uero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato uisum fuerit, ipsa iure sint suspensi.

Caput III.

EPISCOPVS quoscunque suos Clericos, præcedenti examine, & commendaticiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit; ac susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

Caput

Caput IIII.

OMNES ecclesiarum Prælati, qui ad corrigédum subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegii prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri & corrigi possit; si in Ecclesiis suis resederint. quoscumque sæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uisitationé, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorũ consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

Caput V.

INSVPER, cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestiis, & iniuriis huiusmodi

 tueantur,

tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei excessione competierint, super illis libere ualeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conseruator, ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: ne quaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiusmodi litteris Conseruatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen

men illi propriis eius sumptibus uixerit. Nemo eti m similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum.
* In causis uero mercedem, aut miserabilium personarum huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatem, Collegiorum, locorũ, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

Caput VI.

QVIA uero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos uestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem paruipendentes, uestes etiam deferant publice laicales, pedes in diuersis ponentes, unum in diuinis, alterum in carnalibus; propterea omnes ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica ob-

tinuerint, si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, et mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si, semel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiā per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant: constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, quæ incipit: Quoniam innouando, & ampliando.

Caput VII.

CVM etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: qui sua uoluntate homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat: si uero homicidium non ex proposito, sed casu, uel uim ui repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcumque, ac dignita-

dignitates, iure quodam modo dispensatio debeatur, committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uiciniori Episcopo; qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Caput VIII.

PRAETEREA, quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant; quicumque, etiam Episcopali prӕditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegiũ habuerit, contra Clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrociũ criminum reos, nisi cum proprii ipsorum Clericorũ Episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquã procedere debeat: alias processus, et inde secuta quæcumque uiribus omnino careant.

Caput IX.

ET, quia iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confundatur,

aut una & eadem ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius diœcesis, etiã si parochiales ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, uel loco etiam pio perpetuo nõ uniatur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.

Caput X.

REGVLARIA beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religiosis tantum illius ordinis, uel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne uestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

Caput XI.

QVIA uero Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo uagandi, & apostatandi occasio tribuitur; nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, uel Superior uigore

gore cuiusuis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi ut in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia in claustro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiam si canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Caput XII.

NEMO, etiam cuiusuis dignitatis ecclesiasticæ, uel sæcularis, quacumq. ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit; seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

Caput XIII.

NON liceat præterea patrono cuiusuis priuilegii prætextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse intelligantur.

Caput XIIII.

Declarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad XXV. *diem Ian. subsequentis anni* M. D. LII. *habendam esse iam decreuit; una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam de reformatione.*

SESSIO XV.

QVAE EST QVINTA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV IAN. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

CVM ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & uniuersalis Synodus per hos dies accuratissime, diligētissimeq. tractauerit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodū Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, et quattuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentū pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret; atque interim affuturos esse putauerit, ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se uocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; &, ut libere, ac sine cunctatione ulla huc uenirent, fidem eis publicā, siue saluum conductum concesserat: tamen, cum illi nondum uenerint; & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda

cienda fuerat, in ſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omnino multo ante illam Seſſionem, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadem ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, iiſdem Legato, & Nunciis præſidentibus, nihil magis optans, quam ex præſtantiſſima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otioq. conſulere; parata, ipſos, ſi uenerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensq. eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed ueritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe uenturos, &, ut Euangelicæ ueritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſiæ decretis, ac diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos: ſequentem Seſſionem ad edenda, & publicanda ea quæ ſupra commemorata ſunt, in diem feſtum ſancti Ioſephi, qui erit die XIX. menſis Martii, diſtulit: ut ſatis illi temporis, & ſpatii habeant, non ſolum ad ueniendum, uerum etiam ad ea, quæ uoluerint, antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius cauſam adimat; fidem publicam, ſiue ſaluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris, & ſententiæ, libenter dat, & concedit. Interea uero de Matrimonii Sacramento, agendum, & de eo, præter ſuperiorum decretorum publicationem, definiendum eſſe, eadem Seſſione ſtatuit, & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, inhærendo salno conductui, in penultima Sessione dato, & illum, iuxta tenorem infrascriptum, ampliando, Vniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque uiris, cuiuscumque status, & condicionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocumque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamq. securitatem, quam saluum conductum appellant, libere ad hanc Tridentinam ciuitatem ueniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi; & omnia, quæcumque ipsis libuerit,

ac articulos quos libet tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi Christianæ, aut caritatiue absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis: & signanter, quod causæ controuersiæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur: impartitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo cessetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, uice uersa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude,

proui-

prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoq. conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, ineundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum annullari, aut cassari; uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorū Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur;

præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus, omnibus & ſingulis toties, quotieſcumque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis libere mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis uidebitur expedire; ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum, poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierum præmiſſo, cum ipſi petierint; aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro uniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus aliis Eccleſiaſticis, ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis exiſtant, aut quo-

quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo exclusis, uera, et bona fide promittit, ipsam Synodum nullā uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram; aut aliqua autoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, et Senēsis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo usurā, aut quemquam uti permissurā: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscumque condicionis uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salui conductus formam & modum in quocumq; puncto uel clausula uiolauerit; quod tamen dignetur auertere Omnipotens; et sufficiens emendæ non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda: habeant ipsam Synodum & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, et humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuū uiolatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

QVAE EST VI. ET VLTIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII. APR. M. D. LII.

Decretum ſuſpenſionis Concilii.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea Reuerendiſſimis Dominis, Sebaſtiano, Archiepiſcopo Sipontino, & Aloyſio, Epiſcopo Veronenſi, Apoſtolicis Nunciis, tam eorum proprio, quam Reuerendiſſimi, & Illuſtriſſimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, Creſcentii, Legati, ob aduerſam eius grauiſſimam ualetudinem abſentis, nomine, non dubitat, Chriſtianis omnibus patere, hoc concilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuiſſe: deinde a Sanctiſſimo Domino noſtro, Iulio III, efflagitante Carolo Quinto, Auguſtiſſimo Imperatore, ea præcipue de cauſa fuiſſe reſtitutum, ut religionem in multis orbis

partibus

partibus & præsertim in Germania, in diuersas opi niones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret, abusus, & mores Christianorum cor ruptissimos emendaret: cumq. ad hoc agendum quãplurimi Patres nulla laborum suorum, periculorum que habita ratione, e diuersis regionibus alacriter confluxissent; resque strenue, magno fidelium concursu, feliciterq. procederet; ac spes esset nõ leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos, sic animatos, ut ueris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux deniq. quædam rebus affulsisse uideretur: caputq. attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respublica Christiana: ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani uersutia exarserunt, ut Concilium uel ut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur; spesq. omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumq. aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordiis, uideret, omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum ecclesiis e Concilio abiisse; decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas ecclesias regredi ualerent: ne diutius utrobique inutili otio

conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum condicio tulit, huius œcumenici Concilii Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti Decreto suspendit; ea tamen lege, ut si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fors spatio futurum, ipsius Concilii progressus eodemmet tempore suam uim, firmitatem, uigoremq. habere censeatur. sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota: cum primum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus uigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilii conuocatione, accedente ad hoc Decretum consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos ut obseruent, & respectiue, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominiis, & ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI

Sub Pio IIII, Pont. Max.

PIVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione uocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesq. non sine magno horrore, quam longe, lateq. pestis hæresum, & schismatis persuasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumq., & tam perniciosum schisma tollere, moresq. adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc scandala mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisq. Concilii; eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi consilium cœpimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III, & eius successore Iulio, prædecessoribus nostris; sed uariis de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit.

ſiquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuã, deinde Vincentiam indixiſſet; quaſdam ob cauſas, in litteris eius expreſſas, id primo ſuſpendit, poſtea Tridentum tranſtulit: deinde cum quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet; tandem, ſuſpenſione ſublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. uerum Seſſionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipſum ſe poſtea Concilium, aliquibus de cauſis, accedente etiã Sedis Apoſtolicæ auctoritate, Bononiam trãſtulit. Iulius autem, qui ei ſucceſſit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit. quo quidem tempore facta alia quædam decreta ſunt. ſed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuiſſent; & bellum in Italia, & Gallia grauiſſimum exarſiſſet; rurſus Concilium ſuſpenſum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoſte, aliasque ex aliis difficultates, & impedimenta obiiciente, ut tantum Eccleſiæ commodum, quod prorſus auferre, non poterat, ſaltem quamdiutiſſime retardaret. Quantopere uero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreſes; quantopere ſchiſma creuerit: ſine maximo animi dolore nec meminiſſe poſſumus, nec referre. Sed tandem pius, & miſericors Dominus, qui numquam ita iraſcitur, ut miſericordiæ obliuiſcatur: Regibus, & Principibus Chriſtianis pacem, & unanimitatem donare dignatus eſt. Qua nos occaſione oblata maximam in ſpem uenimus, ipſius miſericordia freti, fore, ut his tantis

quoque

quoque Ecclesiæ malis eadem Concilii uia finis imponatur. Nos itaque, ad schisma, hæresesque tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum uenerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus carissimis in Christo filiis nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adiuuandam inuenimus: ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuersalis Ecclesiæ utilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum, Petri, & Pauli Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus, atque decernimus. Quocirca uenerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosque quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio, uel ex antiqua con-

ſuetudine licet, uehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam diſtricte præcipiendo mandamus, in uirtute ſanctæ obedientiæ, in ui quoque iuramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, ſacris ſciunt eſſe Canonibus conſtitutas: ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eã diem; niſi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & ſingulos, quorum intereſt, intereſſeue poterit, ut in Concilio adeſſe ne negligant. Cariſſimos uero in Chriſto filios noſtros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, & Principes, quos optandum ſane eſſet Concilio intereſſe poſſe, hortamur, & rogamus, ut ſi ipſi Concilio intereſſe non potuerint, at Oratores ſuos prudentes, graues, & pios uiros utique mittant, qui ipſorum nomine illi interſint, curentque diligenter pro ſua pietate, ut ex eorum rgnis, atque dominiis Prælati ſine recuſatione, ac mora, tam neceſſario tempore, Deo, & Eccleſiæ officium ſuum præſtent: eoſdem etiam curaturos eſſe minime dubitantes, ut per ipſorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; ſicut quod ad nos attinet, ipſi quoque curabimus; qui nihil

nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum, a nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, ut Deus scit, quærentes aliud; nihil, propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem. Vt uero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant; nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus; uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum sollemnibus intersit, congregari solet, palam clara uoce a Curiæ nostræ cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Flore affigantur, ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur; cum autem inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum, uolumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si

ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarii scripta, subscriptaue, et sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atq. decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. LX. III *Kal. Dec. Pontificatus nostri anno primo.*

Antonius Florebellius.

Barengus.

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO XVII.

Quæ est Prima sub Pio IIII. Pontifice Maximo.

CELEBRATA DIE XXVIII, IAN. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne uobis ad laudem & gloriam sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, et Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ sacrum œcumenicum, et generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est XVIII mensis Ian. anni a Natiuitate Domini M. D. LXII, Cathedræ Romanæ beati Petri Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam, et tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pii IIII, Pont.

Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ, proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis: proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die XXVI. mensis Februarii? Responderunt, Placet.

SESSIO XVIII.

QVAE EST SECVNDA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVI. M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, nō humanis quidem uiribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat; & mores, qui a ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem reuocet; corq. patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum

rum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateq. diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in uariis prouinciis, & præsertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neque tamen huic tam magno, hac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisq. quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent; quo facilius ipsa possit uarias & peregrinas doctrinas, tamquam zizania, a Christianæ ueritatis tritico separare; deq. his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse uult, prout etiam præsenti Decreto deducit: ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum, & censurarum negotio, uel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet a sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam uero eadem sancta Synodus ex corde optat, deumq. enixe rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut uniuersi communem matrem in terris agnoscentes, quæ, quos peperit, obliuisci non potest, unanimes, uno ore, glorificemus Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi; per uiscera mise-

ricordiæ

ricordiæ eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utq. caritatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur; pacemq. Christi, exultantem in cordibus suis, præseferant, in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officiis sancta Synodus eos ut inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemq. roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem Sacrosancta Synodus Tridentina, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini; quæ erit die XIIII mensis Maii.

SALVVS

SALVVS CONDVCTVS CONCESSVS GERMANICAE NATIONI,

In Congregatione generali, die IIII. *Martii,* M. D. LXII.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legatis, Vniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque uiris, cuiuscumque status, & condicionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocumque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamq. securitatem, quam saluum conductum appellant, libere ad hanc Tridentinam ciuitatem ueniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi; & omnia, quæcumque ipsis libuerit,*

ac articulos quos libet tam ſcripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis ſacris, & beatorum Patrum uerbis, ſententiis, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis reſpondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, diſputandi Chriſtianæ, aut caritatiue abſque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus ſemotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſiæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commiſſorum, aut committendorum minime puniantur: impertitur, ac omnino concedit; ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo ceſſetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipſis libuerit; aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa, poſſint iuxta beneplacitum libere, & ſecure redire; de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum ſecuritati, abſque dolo, & fraude,

prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoq. conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, ineundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum annullari, aut cassari; uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorũ Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur;

præsenti

præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus & singulis toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis uidebitur expedire; ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare ac durare debeant, & a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cuiuscumque status, & condicionis existant, aut

quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo exclusis, uera, et bona fide promittit, ipsam Synodum nullā uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, et Senēsis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo usurā, aut quemquam uti permissurā: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscumque condicionis uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clausula uiolauerit; quod tamen dignetur auertere Omnipotens; et sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda: habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, et humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuū uiolatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extensio

Extensio ad alias nationes.

EADEM sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, uel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, siue saluum cõductum sub eadem forma, & eisdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIIII MAII, M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nonnullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam sollemnitatem Corporis Christi, quæ erit pridie nonas Iunii, proroganda esse censuit, ac prorogat; dictaq. die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri, Iesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adiuuante, sancta Synodus et nunc, & semper meditari, atque peragere ualeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

QVAE EST QVARTA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE IIII IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter uarias difficultates, ex diuersis causis exortas, atq. etiam, ut congruentius, maiorique cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant simul tractentur, & sanciantur: ea quæ statuenda uidebuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimā subsequentis mensis Iulii, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.

SESSIO XXI.
QVAE EST QVINTA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVI IVL. M. D. LXII.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidétibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & sanctissimo Eucharistiæ Sacramento uariæ diuersis in locis errorum monstra nequissimi Dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi a Catholicæ Ecclesiæ fide, atq. obedientia uideantur discessisse, censuit ea, quæ ad Communionem sub utraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub utraque specie. Cap. I.

ITAQVE sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & pietatis, edocta atq. ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo diuino præcepto Laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Cõmunio ad salutem sufficiat. nam, & si Christus Dominus in ultima cœna uenerabile hoc sacramentum in panis, & uini speciebus instituit, et Apostolis tradidit; non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, recte colligitur, utriusque speciei Communionem a Domino præceptam esse; utcumque iuxta uarias sanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitam æternam: dixit etiam: Panis,

quem ego dabo, caro mea est pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternum.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ. Cap. II.

PRAETEREA declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret uel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. id autem Apostolus non obscure uisus est innuisse, cum ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius, usum, Cetera, inquit, cum uenero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset: tamen progressu temporis, latissime iam mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbauit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare,

aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Christum, ac uerum Sacramentum, sub qualibet specie sumi. Cap. III.

INSVPER declarat, quamuis redemptor noster, ut antea dictum est, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christnm, uerumq. Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Paruulos non obligari ad Communionem sacramentalem. Cap. IIII.

DENIQVE eadem sancta Synodus docet, paruulos, usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem: siquidem, per Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

DE COMMVNIONE
sub utraque specie, & paruulorum.

CANON I.

SI quis dixerit, ex Dei præcepto, uel necessitate salutis omnes, & singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes sub panis tantummodo specie communicaret; aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

SI quis negauerit: totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ Communionem; anathema sit.

Duos uero articulos, alias propositos, hos nondum tamen excussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit; & quæ nam sint illæ: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinando, atque definiendos reseruat.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EADEM sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, & præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit:

Caput I.

QVONIAM ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis Tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus,

bus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quouis prætextu accipiant. Notarii uero in iis tantum locis, in quibus non uiget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, uel indirecte prouenire possit. tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas ipso facto incurrant.

Caput II.

CVM non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumq. sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo fere delectu admitti; qui uariis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium ecclesiasticum,

aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honeste sufficiat, pacifice possidere. Id uero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde uiuere commode possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium uero uel pensionem obtinentes, ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, uel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, uel pensionem uere ab eis obtineri, taliaq. esse, quæ eis ad uitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus possint; donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti; uel aliunde habeant, unde uiuere possint: antiquorum Canonum pœnas super his innouando.

Caput III.

CVM beneficia ad diuinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur: statuit sancta

Synodus,

Synodus in ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, proportionabiliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil uel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteque non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

Caput IIII.

EPISCOPI, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, uel alios, ad quos pertinet,

pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis uero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III, quae incipit, Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis praeficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: &, si necesse fuerit, compellere possit populum, ea subministrare quae sufficiant ad uitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, uel suspensionibus.

Caput V.

VT etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen praeiu-

dicio

dicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, uel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & in ceteris casibus a iure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, uel beneficia essent generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non possint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuscumque prouisionis; etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Caput VI.

QVIA illiterati, & imperiti parochialium ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officiis: & alii propter eorum uitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant: Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illitteratis, & imperitis, si alias honestæ uitæ sint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare; partemq. fructuum eisdem pro sufficienti uictu assignare, uel aliter prouidere possint; quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos uero, qui turpiter, & scandalose uiuunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficiis, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

Caput VII.

Cvm illud quoque ualde curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominum memoria excidãt; Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poſſint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus, ex eccleſiis, quæ uetuſtate, uel alias collapſæ ſint, & ob eorum inopiam nequeant inſtaurari, uocatis iis, quorum intereſt, in matrices, aut alias eccleſias locorum eorundem, ſeu uiciniorum, arbitrio ſuo; atque in eiſdem eccleſiis erigant altaria, uel capellas ſub eiſdem inuocationibus, uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus eccleſiis impoſitis. Prochiales uero eccleſias, etiam ſi iuris patronatus ſint, ita collapſas reſici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque, ad eaſdem eccleſias quomodocumque pertinentibus. qui ſi non fuerint ſufficientes; omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis eccleſiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum parochianos omnibus remediis opportunis, ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent; ad matrices, ſeu uiciniores eccleſias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias ec-

clesias dirutas, in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

Caput VIII.

QVAECVMQVE in diœcesi ad Dei cultũ spectant, ab Ordinario diligenter curari, atq. iis, ubi oportet, prouideri æquum est. propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositur æ nuncupatæ, in quibus non uiget Regularis obseruantia; necnon beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis uisitentur; curentq. iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis uel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia recte exerceantur; appellationibus quibuscumque, priuilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus. &, si in eis uigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam uiuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos

non

non uisitauerint, uel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, eos uisitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta; quibuscumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Caput IX.

Cum multa a diuersis antea Conciliis, tam Lateranensi ac Lugdunensi, quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta uideatur: statuit, ut posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus priuilegiis, ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias uero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christifideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicãdas esse decernit. quibus etiam eleemosynas, atq. oblata sibi

caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem cœlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes uere intelligant.

Indictio futuræ Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis beatæ Mariæ Virginis, quæ erit XVII mensis Septembris, proxime futuri. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.

SESSIO XXII.

QVAE EST SEXTA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVII. SEPT. M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut uetus absoluta, atq. omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atq. doctrina retineatur; & in sua puritate, propulsatis erroribus, atq. hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus uerum, et singulare sacrificiũ est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Caput I.

QVONIAM *sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo patre*

misericordiarum ita, ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christũ, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster etsi semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilecta sponsæ suæ Ecclesiæ uisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentem illud, semel in Cruce peragendum, repræsentaretur; eiusque memoria in finem usque sæculi permaneret; atque illius salutaris uirtus in remissionem eorum, quæ nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum, constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis, & uini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui Testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc uerba: Hoc facite in meam commemorationem: uti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit. nam celebrato ueteri Pascha quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, nouum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per

sacerdotes

sacerdotes sub signis uisibilibus immolandum in memoriam transitu sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redimit, eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest, quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscure innuit Apostolus Paulus, Corinthiis scribens, cum dicit: Non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per uarias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; utpote, quæ bona omnia, per illa significata, uelut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

Caput II.

ET quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit, docet sancta Synodus, sacrificium istud uere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum uero corde, & recta fide, cum me-

tu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. una enim eademq. est hostia, idẽ nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium uiuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

Caput III.

Et quamuis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli qui illos coronauit; unde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, uel Paule; sed Deo de illorum uictoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IIII.

ET cum sancta sanctæ administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut digne reuerenterq. offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesq. offerentium in Deum erigat. is enim constat cum ex ipsis Domini uerbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

Caput V.

CVMQ. natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædam summissa uoce, alia uero elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cærimonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, uestes, aliaq. id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc uisibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Caput VI.

OPTARET quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificii fructus uberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas, & illicitas, damnat, sed probat, atque adeo commendat. siquidem illæ quoque Missæ uere communes censeri debent, partim quod in eis populus spiritualiter communicet, partim uero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Caput VII.

MONET deinde sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere eius aqua simul cum sanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

Caput VIII.

ETSI Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire uisum est Patribus, ut uulgari passim lingua celebraretur. Quam obrem retento ubique cuiusque Ecclesiæ antiquo, & a sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oues Christi esuriant, neue paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis; mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem uel per se, uel per alios ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cetera sanctissimi huius sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Caput IX.

QVIA uero aduersus ueterem hanc, in sacrosancto Euangelio Apostolorum traditionibus, sanctorumq. Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaq. a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesq. his de rebus, maturè habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræq. doctrinæ aduersantur, damnare, & a sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos Canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSAE.

CANON I.

Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo uerum & proprium sacrificium; aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meam commemorationem; Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, aliiq. sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in Cruce peracti, non autem propitiatorium; uel soli prodesse sumenti: neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in cruce peracto, per Missæ sacrificium; aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione, apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, ideoq. abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, cærimonias, uestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoq. abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa uoce pars Canonis, & uerba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua tantum uulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam esse uino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

DE-

DECRETVM DE OBSERVANDIS & euitandis in celebratione Missæ.

QVANTA cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur; quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum uocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo uiuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum uitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse uideantur, quæ a tanti sacrificii dignitate aliena sunt; ut ei debitus honor & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur: decernit sancta Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur: quæ uel auaritia, idolorum seruitus, uel irreuerentia, quæ ab impietate uix seiuncta esse potest, uel superstitio, ueræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehen-

prehendantur: in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum condiciones, pacta, & quicquid pro Missis nouis celebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliaq. huiusmodi, quæ a simoniaca labe, uel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia uitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui uago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminosus sit; aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; ne ue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & uisitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi: ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab ecclesiis uero musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant: ut domus Dei uere domus orationis esse uideatur, ac dici possit.
Postremo, ne superstitionis locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent, neue ritus

alios, aut alias cærimonias & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas; quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam uero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a uera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant: doceantq. populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificii tam pretiosus, ac cœlestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere uisa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque ad ea inuiolate seruanda censuris ecclesiasticis, aliisq. pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EADEM sacrosancta oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur; haec, in praesenti Sessione, statuenda censuit.

Caput I.

NIHIL est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum uita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. cum enim a rebus saeculi in altiorem sublati locum conspiciantur; in eos, tamquam speculum, reliqui oculos coniiciunt, ex iisq. sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini uocatos, uitam, moresq. suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisq. omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, prae se ferant; leuia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda, statuit sancta Synodus, ut quae alias a summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de Clericorum uita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque crimini-

 bus,

bus, necnon sæcularibus negotii fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obseruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua uero ex his in desuetudinem abiisse compererint: ea quamprimum in usuum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscumque: ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo uindice, persoluant.

Caput II.

QVAECVMQVE posthac ad ecclesias Cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, & uita, ac aliis, quæ a sacris Canonibus, requiruntur, plene sit præditus, uerum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, a uicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia uero præter hæc eiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. ideoque antea in Vniuersitate Studiorum Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, uel iure Canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si Regulari fuerit, a Su-

a Superioribus suæ religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter & gratias referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient: ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Caput III.

EPISCOPIS etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in ecclesiis Cathedralibus, uel collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eius quo modo dominium acquirant, sed fabricæ ecclesiæ, quatenus indigeat; aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarii applicetur. Crescente uero contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, uel officium non competat, sed extra ciuitatem, in diœcesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere uolue-

rit; tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministrauerit, tamquam præsens sit, ac diuinis intersit, in ecclesiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, uel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

QVICVMQVE in cathedrali, uel collegiata, sæculari, uel regulari ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem cōstitutus nō sit; uocem in huiusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum. Ii uero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebūt, quibus onera uaria sunt annexa, uidelicet, ut alii Missas, alii Euangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent; quocumque ii priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annū Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit,

Vt ii, qui : quam præsenti decreto innouat. cogantq. Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis, etiã grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat prouisio; nisi iis, qui iam ætatẽ, et ceteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

Caput V.

DISPENSATIONES quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetrauerint. eæ uero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, uel obreptionis uitio non subiacere.

Caput VI.

IN commutationibus ultimarum uoluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

LEGATI, & Nũcii Apostolici, Patriarchas, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentii IIII, quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, uel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

Caput VIII.

EPISCOPI etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a iure concessis omnium piarum dispositionum tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, sint executores; habeant ius uisitandi hospitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocumq. alio nomine uocant; non tamen quæ sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia eleemosynas Monti pietati; siue caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salu-

tem,

tem, sed pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum Canonum statuta cognoscant, & exequantur: non obstantibus, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

Caput IX.

ADMINISTRATORES, tam ecclesiastici, quam laici, fabricæ cuiusuis ecclesiæ, etiam Cathedralis, hospitalis, Confraternitatis, eleemosynæ Montis pietatis, & quorumcumque piorum locorũ, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus, & priuilegiis quibuscumque in contrarium sublatis: nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis acclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset; tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Caput X.

CVM ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apo-

ſtolicæ, examinatione adhibita, eorum ſufficientiam ſcrutari; illisq. non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officii eius in negotiis, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi uſum perpetuo, aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii ſuſpendat.

Caput XI.

SI quem clericorum, uel laicorum, quacumq. is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, ut alicuius eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, uel regularis beneficii, Montium pietatis, aliorumque piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcumque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates conuerti debent; per ſe, uel per alios ui, uel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum, aut laicorum, ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore in proprios uſus conuertere, illoſque uſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathemati tamdiu ſubiaceat, quamdiu iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint; eccleſiæ,

eiusq.

eiusq. administratori, siue beneficiato integre resti tuerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesiæ patronus fuerit; etiam iure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat: nec non quibuscumque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur: & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarii arbi trio suspendatur.

DECRETVM SVPER petitione concessionis Calicis.

INSVPER, cum eadem sancta Synodus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur: sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quænam illæ sint: in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos raseruauerit; nunc, eorum,

rum, pro quibus petitur, ſaluti optime conſultum uolens, decreuit, integrum negotium ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum eſſe referendum, prout præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus uſum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſſionis ad feriam quintam, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII menſis N. indicit: & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonii, &c.

Prorogata fuit Seſſio uſque ad die XV. Iul. M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.

QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de sacramento Ordinis. Cap. I.

SACRIFICIVM, *& sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium uisibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse uisibile, & externum sacerdotium, in quod uetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumq. successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.*

Caput II.

CVM *autem diuina res sit tã sancti sacerdotii mini-*

ministerium, consentaneum fuit, quod dignius, & maiori cum ueneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deseruirent: ita distributi, ut, qui iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent. nam non solum de sacerdotibus, sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam mentionem faciunt: & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis uerbis docent: & ab ipso ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistæ, Lectoris, et Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissime legimus.

Caput III.

CVM *Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ uerbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri: dubitare nemo debet, Ordinem esse uere, & proprie unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis. inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiã Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed uirtutis, & dilectionis, & sobrietatis.*

Caput IIII.

QVONIAM uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest: merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere; & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali praeditos affirmet: nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quae est ut castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac si contra beati Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetae, omnes Euangelistae, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, praeter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem praecipue pertinere: & positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; eosq. Presbyteris superiores esse: ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiae ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum nec populi;

puli; nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue uocationem, siue auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt; & qui ea propria temeritate sibi sumunt; omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo uisum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis Canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam ueritatem facilius agnoscere, & tenere possent.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

CANON I.

SI quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium uisibile, & externum; uel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi uerum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Euangelium, uel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CA-

CANON II.

SI quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quoſdam, in ſacerdotium tendatur; anathema ſit.

CANON III.

SI quis dixerit, Ordinem, ſiue ſacram ordinationem non eſſe uere & proprie Sacramentum, a Chriſto Domino inſtitutum; uel eſſe figmentum quoddam humanum, excogitatum uiris rerum eccleſiaſticarum imperitis; aut eſſe tantum ritum quendam eligendi miniſtros uerbi Dei, & Sacramentorum; anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, per ſacram ordinationem non dari Spiritum ſanctum; ac proinde fruſtra Epiſcopos dicere, Accipe Spiritum ſanctum; aut per eam non imprimi characterem; uel eum, qui ſacerdos ſemel fuit, laicum rurſus fieri poſſe; anathema ſit.

CANON V.

SI quis dixerit, ſacram Vnctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione utitur, non tantum non requiri, ſed contemnendam & pernicioſam eſſe; ſimiliter, & alias Ordinis cærimonias; anathema ſit.

CA-

CANON VI.

SI quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, uel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; uel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; uel Ordines ab ipsis collatos sine populi, uel potestatis sæcularis consensu, aut uocatione irritos esse; aut eos, qui nec ab ecclesiastica, & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & ueros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

DE-

DECRETVM
de reformatione.

EADEM sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis, materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, et decernit.

Caput I.

CVM præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere; pro his sacrificium offerre; uerbiq. diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliorumque miserabilium personarum curam paternam gerere; & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis, in iudicio, & ueritate pascant, & regnant. Ne uero ea, quæ de residentia sancte, & utiliter iam ante sub fel.rec. Paulo III sancita fuerunt, in sensus a socrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedrali-

bus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia uel diœcesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana caritas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, uel Reipubl. utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, uel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipubl. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentiis a se, uel a Suffraganeo datis: & uidere, ne quis eo iure abutatur: & ut pœnis canonicis errantes puniatur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex ueterum Canonum sententia non uidentur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synodus uult, illud absen-

tiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere: & haberi rationem, ut id æqua ex cauſa fiat, & abſque ullo gregis detrimento: quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ reliquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali ullo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio uocent.

Si quis autem, quod utinam numquam eueniat, contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit, ſtatui ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, ſub Paulo III impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit: eum pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe: ſed teneri aut ipſo ceſſante, per Superiorem eccleſiaſticum illos fabricæ eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare: probibita quacumque conuentione, uel compoſitione, quæ pro fructibus ma-

le perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur; non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis.

Eadem omnino, etiam quo ad culpam amissioné fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod ecclesiasticū, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse uult Ordinariis, per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam usque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, uel uigore Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III, quam hoc

ipsum

ipſum in Conciliis prouincialibus, & Epiſcopalibus publicari, ſancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeo ex Paſtorum munere, animarumque ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, mentibuſque infigi: ut in poſterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

Caput II.

ECCLESIIS Cathedralibus, ſeu ſuperioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiam ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, ſi munus conſecrationis intra tres menſes non ſuſceperint, ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur. ſi intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint: eccleſiis ipſo iure ſint priuati. Conſecratio uero, ſi extra Curiam Romanam fiat, in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commode fieri poterit, celebretur.

Caput III.

EPISCOPI per ſemetipſos Ordines conferant. quod ſi ægritudine fuerint impediti: ſubditos ſuos non aliter, quam iam probatos, &, examinatos, ad alium Epiſcopum ordinandos dimittat.

Caput IIII.

PRIMA Tonsura non initientur qui Sacramentum Confirmationis non susceperint: & fidei rudimenta edocti non fuerint; qui qua legere, & scribere nesciant: & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc uitæ genus elegisse.

Caput V.

AD minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi uero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui uolent promoueri, publice in ecclesiæ propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat: & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

Caput VI.

NVLLVS prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum

cimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat: aut Clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat: uel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, uel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in uia ad maiores Ordines suscipiendos uersetur. In Clericis uero coniugatis seruetur constitutio Bonifacii IX, quæ incipit, Clerici, qui cum unicis: modo hi Clerici, alicuius ecclesiæ seruitio, uel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesiæ seruiant, uel ministrent; & Clericali habitu, & Tonsura utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, uel consuetudine, etiam immemorabili suffragante.

Caput VII.

SANCTA Synodus, antiquorum Canonum uestigiis inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere uoluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, uel quando Episcopo uidebitur, ad ciuitatem euocentur. Episcopus autem sacerdotibus, & aliis prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.

Caput VIII.

ORDINATIONES *ſacrorum Ordinum ſta tutis a iure temporibus, ac in Cathedrali Eccleſia, uocatis præſentibusque ad id Eccleſiæ Canonicis, pu blice celebrentur. ſi autem in alio diœceſis loco, præſente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Eccleſia ſemper adeatur. Vnuſquiſque autem a pro- prio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi quis ab alio promo ueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis genera- lis, aut ſpecialis reſcripti, uel priuilegii prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur; niſi eius probitas, ac mores Ordinarii ſui teſtimonio commen dentur. ſi ſecus fiat; ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a ſuſceptorum Ordinum executione, quam diu proprio Ordinario uidebitur expedire, ſit ſuſpenſus.*

Caput IX.

EPISCOPVS *familiarem ſuum non ſubdi- tum ordinare non poſſit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque frau de ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.*

Caput X.

ABBATIBVS, ac aliis quibuscumque, quãtumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, uel exempta esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, uel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, uel Capitula quæcumque, etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant. sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sacrosanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo III decretum a Capitulo Episcopali, Sede uacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab aliis quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede uacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

Caput XI.

MINORES Ordines iis, qui ſaltem latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum ſit huius diſciplinæ pondus, poſſint edoceri; ac in unoquoq. munere iuxta præſcriptum Epiſcopi, ſe exerceant: idq. in ea, cui adſcripti erunt, eccleſia; niſi forte ex cauſa ſtudiorum abſint; atque ita de gradu in gradum aſcendant; ut in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accreſcat. quod & bonorum morum exemplum et aſſiduum in eccleſia miniſterium, atque maior erga Presbyteros, & ſuperiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Chriſti Communio maxime comprobabunt. Cumq. hinc ad altiores gradus, & ſacratiſſima myſteria ſit ingreſſus; nemo iis initietur, quem non ſcientiæ ſpes maioribns Ordinibns dignum oſtendat. Hi uero non niſi poſt annum a ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros Ordines promoueantur: niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat.

Caput XII.

NVLLVS in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante uigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante uigeſimum tertium, ad Presbyteratus ante uige

ſimum

ſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur. Sciant tamen Epiſcopi non ſingulos, in ea ætate conſtitutos, debere ad hos Ordines aſſumi, ſed dignos dumtaxat, & quorum probata uita ſenectus ſit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuſcumque, quo ad hoc, penitus excluſis.

Caput XIII.

SVBDIACONI, & Diaconi ordinentur, habentes bonum teſtimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, inſtructi. Qui ſperent, Deo auctore, ſe continere poſſe, eccleſiis, quibus aſcribentur, inſeruiant; ſciantq. maxime decere, ſi ſaltem diebus Dominicis, & ſollemnibus, cum altari miniſtrauerint, ſacram Communionem perceperint. Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, ſi per annum ſaltem in eo non ſint uerſati, ad altiorem gradum, niſi aliud Epiſcopo uideatur, aſcendere non permittantur. Duo ſacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibuſuis conceſſis, non obſtantibus quibuſcumque.

Caput XIIII.

QVI pie & fideliter in miniſteriis ante actis ſe geſſerint, & ad Presbyteratus Ordinem aſſumuntur,

muntur, bonum habeant testimonium: & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo uideretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & uitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, & festis sollemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Caput XV.

QVAMVIS Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut ab episcopis per examen, si illis uidebitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur: & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

Caput

Caput XVI.

CVM nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis ecclesiis; sancta Synodus, uestigiis sexti Canonis Concilii Chalcedonensis inhærendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur, ubi suis fungatur muneribus; nec incertis uagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit: ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea clericus peregrinus sine commendaticiis sui Ordinarii litteris ab ullo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

Caput XVII.

VT sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in usum iuxta sacros Canones reuocentur: nec ab hæreticis, tamquam otiosæ, traducantur: illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, ut in posterum huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur: omnesque, & singulos Prælatos ecclesiarum in Domino hortatur, et illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis, & parochia-

libus

libus suæ diœcesis, si populus frequens, & ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redditiuum aliquorum simplicium beneficiorum, uel fabricæ ecclesiæ, si prouentus suppetant; aut utrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari possint. Quod si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præsto non erunt; suffici possint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in ecclesia gestent.

Caput XVIII.

CVM adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas, & nisi a teneris annis ad pietatem & religionem informentur, antequam uitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores ecclesiæ, pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in colle-

gio ad hoc prope ipſas eccleſias, uel alio in loco conuenienti, ab Epiſcopo eligendo, alere, ac religioſe educare, & eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati ſint; ac legere, & ſcribere competenter nouerint; & quorum indoles, & uoluntas ſpem afferat, eos eccleſiaſticis miniſteriis perpetuo inſeruituros. Pauperum autem filios præcipue eligi uult; nec tamen ditiorum excludit, modo ſuo ſumptu alantur, & ſtudium præ ſe ferant Deo & Eccleſiæ inſeruiendi. Hos pueros Epiſcopus in tot claſſes, quot ei uidebitur, diuiſos iuxta eorum numerum, ætatem, ac in diſciplina eccleſiaſtica progreſſum, partim cum ei opportunum uidebitur, eccleſiarum miniſterio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit: aliosq. in locum eductorum ſufficiet. ita ut hoc collegium Dei miniſtrorum perpetuum ſeminarium ſit. Vt uero in eadem diſciplina eccleſiaſtica commodius inſtituantur; Tonſura ſtatim, atque habitu clericali ſemper utentur: grammaticas, cantus, computi eccleſiaſtici, aliarumque bonarum artium diſciplinam diſcent: ſacram Scripturam, libros eccleſiaſticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum, tradendorum, maximæ quæ ad confeſſiones audiendas uidebuntur opportuna, & rituum, ac cærimoniarum formas ediſcent. Curet Epiſcopus, ut ſingulis diebus Miſſæ ſacrificio interſint: ac ſaltem

tem singulis mensibus confiteantur peccata: et iuxta confessori, iudicium sumant corpus Domini nostri Iesu Christi; cathedrali, & aliis locis ecclesiis diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent: eaq. ut semper obseruentur, sæpius uisitando operam dabunt. Discolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaq. impedimenta auferentes quæcumque ad conseruandum, & augendum, tam pium, & sanctum institutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarii; ultra ea, quæ ad instituendos uel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur: itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius uero ad Clerum pertineat. ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portio-

num, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, uel admistrationem, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, Quia contingit: & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiã si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis, uel aliis ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusuis locis piis, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen Seminaria discentium, uel docentium ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu nõ habentur: hæc enim exempta esse uoluit: præterquam ratione redituum, qui superflui essent ultra conuenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporũ, uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, non tamẽ mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut ordinis, pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præstimonia, uel præstimoniales portiones, etiam ante

uacationem nuncupatas, ſine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. quod locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, uel affecta; nec per reſignationem ipſorum beneficiorum uniones & applicationes ſuſpendi, uel ullo modo impediri poſſint, ſed omnino quacumque uacatione, etiam ſi in Curia effectum ſuum ſortiantur, & quacumque conſtitutione non obſtante. Ad hanc autem portionem ſoluendam, beneficiorum, dignitatum, perſonatuũ, & omnium, & ſingulorum ſupra commemoratorum poſſeſſores, non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas aliis forſan ex dictis fructibus ſoluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis penſionibus, illis erit ſoluendum, ab Epiſcopo loci per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam uocato ad hoc, ſi uidebitur, auxilio brachii ſæcularis: quibuſuis, quo ad omnia & ſingula ſupradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiam ſi ſpecialem derogationem requirerent conſuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obſtantibus. Succedente uero caſu, quo per uniones effectum ſuum ſortientes, uel aliter Seminarium ipſum in totum, uel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex ſingulis beneficiis, ut ſupra detracta, & incorporata ab Epiſcopo, prout res ipſa exegerit, in totum uel pro parte remittatur. Quod ſi cathedralium, & aliarum

maio-

maiorum ecclesiarum Prælati in hac Seminarii erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere datractauerint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, studiose curabit. Rationes autem redditum huius Seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur: statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. quod si neglexerit; Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Episcopo expedire. de cetero uero officia, uel dignitates illæ quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, uel Magistris, aut Licentiatis in sacra pa-

gina, aut in iure canonico & alias personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida; non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uero in aliqua prouincia ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi nõ possit; Synodus prouincialis, uel Metropolitanus cũ duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, uel aliæ prouinciæ ecclesia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarũ, in quibus singulis collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum ecclesiarum educentur.

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus possit Episcopus unum, uel plura in diœcesi, prout sibi opportunum uidebitur, habere Seminaria; quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo si uel pro unionibus, seu pro portionũ taxatione, uel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarii institutio, uel conseruatio impediretur, aut perturbaretur; Episcopus cum supra deputatis, uel Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum & beneficiorum qualitate, etiã supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad fe-

licem

licem huius Seminarii, profectum necessaria & op portuna uidebuntur, decernere, ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimã sextam mensis Septembris indicit; in qua agetur de Sacramento Matrimonii, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumq. beneficiorum ecclesiasticorum, ac diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem II. Nou. M. D. LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVAE EST OCTAVA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI NOV. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

MATRIMONII perpetuum, indissolubilemq. nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronũtiauit, cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Hoc autem uinculo duos tãtummodo copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaq. iam non sunt duo, sed una caro. statimq. eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorẽ perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, cõiugesq. sanctificaret, ipse Christus, uenerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector; sua nobis

passione promeruit. quod Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri diligite uxores uestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum igitur matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubiis per Christum gratia præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandũ, sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impii homines huius sæculi insanientes, non solum perperam de hoc uenerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelii libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata cõsuetudine aliena, scripto, & uerbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

DE SACRAMENTO Matrimonii.

CANON I.

SI quis dixerit, Matrimonium non esse uere, & proprie unum ex septem legis Euangelicæ Sa-

 cramentis

cramentis a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre, anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum, anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant, anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in iis constituendis errasse, anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatā absentiā a coniuge, dissolui posse matrimonii uinculum, anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per sollemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonii uinculum non posse dissolui: & utrumque, uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit non posse, altero coniuge uiuente, aliud matrimonium contrahere: mœchariq. eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges quo ad thorum, seu quo ad cohabitationem, ad certum, incertumue tempus fieri posse decernit; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, uel Regulares, castitatem sollemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq. ualidum esse, non obstante lege Ecclesiastica, uel uoto; & oppositum nil aliud esse, quam

damnare matrimonium, posseq. omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis etiam si eam uouerint, habere donum; anathema sit: cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus, tentari.

CANON X.

SI quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui uirginitatis, uel cælibatus, & non esse melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quã iungi matrimonio; anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, probibitionem sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.

DECRE-

DECRETVM DE REFORMAtione Matrimonii. Cap. I.

TAMETSI dubitandum non est, clandestinæ matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & uera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata esse negant; quiq. falso affirmant, matrimonia, a filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. uerum, cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse; & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugiis ortum habent; præsertim uero eorum, qui in statu damnationis permaneat, dum, priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: Iccirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III celebrati, uestigiis inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis

diebus

diebus festiuis in ecclesia inter Missarum sollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur; ubi Parochus, uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: uel aliis utatur uerbis iuxta receptum uniuscuiusque prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes; tunc uel una tantum denunciatio fiat; uel saltem Parocho, & duobus, uel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem denunciationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præsente Parocho, uel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, uel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit: & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, uel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, &

testes,

testes, qui sine Parocho, uel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitq. benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, uel priuilegio, non obstante. Quod si quis Parochus, uel alius sacerdos siue regularis, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, uel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum parochiæ licentia matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemq. & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, uel saltem triduo ante matrimonii consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ prouinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudini-

bus,

bus, & cærimoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne uero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus ecclesiis; idq. in primo anno quam sæpissime fiat, deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

Caput II.

DOCET experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus uel sine magno peccato perseueratur, uel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit ut unus tantum siue uir, siue mulier, iuxta sacrorum Canonum instituta, uel ad summum unus, & una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq. patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum

ptiſmum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quem, uel quos elegerint, ut baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant; & eum, uel eos tantum ad illum ſuſcipiendum admittat; & in libro eorum nomina deſcribat; doceatq. eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excuſari ualeant. Quod ſi alii, ultra deſignatos, baptizatum tetigerint; cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant: conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus. Si Parochi culpa, uel negligentia ſecus factum fuerit: arbitrio Ordinarii puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq. patrem, & matrem ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

Caput III.

IVSTITIAE publicæ honeſtatis impedimentum, ubi ſponſalia quacumque ratione ualida non erunt, ſancta Synodus prorſus tollit; ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non poteſt huiuſmodi prohibitio abſque diſpendio obſeruari.

Caput

Caput IIII.

PRAETEREA sancta Synodus, eisdem, & aliis grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractā inducitur, & matrimonium postea factum dirimit; ad eos tantum qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit. In ulterioribus uero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

Caput V.

SI quis intra gradus probibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, & spe dispensationis consequendæ careat; idq. in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subiiciatur pœnis. non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Si uero sollemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis uel nulla omnino detur dispensatio, uel raro: idq. ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur,

nisi inter magnos Principes, & ob publicã causam.

Caput VI.

DECERNIT sancta Synodus, inter raptoré, & raptam, quandiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit; eã raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauoré præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq. dignitatum incapaces; &, si clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam uxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Caput VII.

MVLTI sunt, qui uagantur, & incertas habent sedes, &, ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam & plerunque plures, illa uiuente, diuersis in locis ducunt. cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos seuere coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inqui-

ſitionem fecerint, &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Caput VIII.

GRAVE peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere; grauiſſimum uero, & in huius magni Sacramenti ſingularem contemptum admiſſum, uxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere. quare, ut huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remediis prouideat, ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quam uxoratos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, & condicionis exiſtãt, ſi, poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas nõ eiecerint, ſeq. ab earum conſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe; a qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint; contra eos ab Ordinario ſeuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinariis publice uiuunt, ſi ter admonitæ non paruerint; ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur: & extra oppidum, uel diœceſim, ſi id eiſdẽ Ordinariis uidebitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, in ſuo robore permanentibus.

Caput

Caput IX.

ITA plerunque temporalium Dominorum, ac Magistratuum mentis oculos terreni affectus, atq. cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, sub eorũ iurisdictione degentes, maxime diuites, uel spem magnæ hæreditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, uel Magistratus illis præscripserunt. Quare cum maxime nefarium sit, matrimonii libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur: præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & condicionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directe uel indirecte subditos suos, uel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

Caput X.

AB aduentu Domini nostri Iesu Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum, usq. in octauam Paschatis inclusiue, antiquas sollemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in aliis uero temporibus nuptias sollẽniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt. sancta enim res est matrimoniũ, & sancte tractandum.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EADEM sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

Caput I.

SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. nam totius familiæ Domini status, & ordo mutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. unde, etsi alias sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla utiliter decreuit: hoc tamen munns huiusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, numquã satis cautum de eo uideri possit. Itaque statuit, ut, cum primum ecclesia uacauerit, supplicationes, ac preces publice, priuatimque habeantur; atque a Capitulo per ciuitatem, & diœcesim indicantur; quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem ualeat impetrare. Omnes uero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur,

& monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & ecclesiæ magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum uirorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum uarietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis, faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse uidebitur: ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit; ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad San-

 ctissimum

ctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, ecclesiis possit utilius prouidere. Omnes uero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur: ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quattuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus a iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, præditos: ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur: nisi aliud Beatissimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda: quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus,

nibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem uniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atq. idoneos Pastores singulis ecclesiis præficiat, idq. eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentiũ, & sui offici immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

Caput II.

PROVINCIALIA Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus controuersiis componendis, aliisq. ex sacris Canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitani per seipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere: quo Episcopi omnes, & alii, qui de iure, uel consuetudine interesse debent, ex-

ceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec Episcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem uicinum Metropolitanum semel eligant: in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant: & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. Synodi quoque diœcesanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quam Episcopi, & alii suprascripti negligentes fuerint; pœnas, sacris Canonibus sancitas, incurrant.

Caput III.

PATRIARCHAE, *Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam diœcesim per se ipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem, uisitare non poterunt,*

terum, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut toto biennio per se, uel Visitatores suos compleatur, uisitare non prætermittant. A Metropolitanis uero etiam post plene uisitatam propriam diœcesim, non uisitentur cathedrales ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alii inferiores in iis ecclesiis, ubi hactenus uisitationem exercere legitime consueuerunt, debeant quidem, assumpto notario de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidem uisitare Visitatores etiam, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uisitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, uel, eo impedito, eius Visitator easdem ecclesias seorsum ab his uisitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, uel alii inferiores, uisitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamq. doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamq. accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusq. succedant;

cedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat, ut paterna caritate, Christianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modesto contenti equitatu, famulatuq. studeant quam celerrime, debita tamen cum diligentia, uisitationem ipsam absoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint; neue ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorũ ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen uictualibus, quæ sibi, ac suis fragaliter, moderateq. pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum; an uero prædicta uictualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasteriis, aliisue piis locis, aut ecclesiis non parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In iis uero locis, seu prouinciis, ubi consuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit: is præter dupli restitutionem, intra mensem facien-

dam,

dam, aliis etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilii generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exigit: necnon & aliis pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi, absque ulla spe ueniæ, multetur. Patroni uero in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque uisitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus ecclesiæ necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis uisum fuerit, expendi curent.

Caput IIII.

PRAEDICATIONIS munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones alias super hoc editos, sub fel. rec. Paulo III, aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, in aliis autem ecclesiis per Parochos, siue, iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare uel tenentur, uel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire, saltẽ omnibus Dominicis, et sollemnibus diebus festis;

tempore

tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & aduentus Domini quotidie, uel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, diuinamq. legem annuncient; & alias, quotiescumq; id opportune fieri posse iudicauerint. Moneatq. Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem sæcularis, siue Regularis, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt; &, si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III decreta fuerunt, suum robur obtineant.

Caput V.

CAVSAE criminales grauiores contra Episcopus, etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt, ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam Curiam sit committenda; nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis,

ſcopis, a Beatiſſimo Papa eligendis. Hæc uero commiſſio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſimi Pontificis ſignata: nec umquam plus his tribuat, quam ut ſolam facti instructionem ſumant, proceſſumq. conficiant; quem statim ad Romanum Pontificem tranſmittant: reſeruata eidem Sanctiſſimo ſententia definitiua. cetera alias ſub fel. rec. Iulio III ſuper his decreta, necnon & conſtitutio ſub Innocentio III, in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter & quando; quam ſancta Synodus in præſenti innouat; ab omnibus obſeruetur. Minores uero criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, uel a deputandis per Concilium prouinciale.

Caput VI.

LICEAT Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentioſum, diſpenſare: & in quibuſcumque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcumque ſibi ſubditos, in diœceſi ſua per ſe ipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pœnitentia ſalutari. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis tantum, non eorum Vicariis, ſit permiſſum.

Caput

Caput VII.

Vt fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda prius illorum uim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterq. etiam lingua uernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam a sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam: quam Episcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Missarum sollemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem uernacula lingua singulis diebus festis, uel sollemnibus explanent: eademq. in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudere studeant.

Caput VIII.

Apostolus monet, publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, et in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosq. fuisse, non sit dubitandum; huic condignam pro modo

culpæ pœnitentiam publice iniungi oportet; quos exemplo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam reuocet uitam Epiſcopus, tamen publicæ hoc pœnitẽtiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus eccleſiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime uacaturæ, ab Epiſcopo inſtituatur, qui Magiſter ſit, uel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, uel iure Canonico, & annorum quadraginta, ſeu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confeſſiones in eccleſia audiet, interim præſens in choro cenſeatur.

Caput IX.

QVAE *alias ſub fel. rec. Paulo* III, *& nuper ſub Beatiſſimo Domino noſtro, Pio* IIII, *in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uiſitatione conſtituta ſunt; eadem etiam in iis eccleſiis ſæcularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur; ut ab Epiſcopo, cuius cathedralis eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio prouinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato, uiſitentur: non obſtantibus priuilegiis, et conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.*

Caput

Caput X.

EPISCOPI, *ut aptius; quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad uisitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uisitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.*

Caput XI.

QVONIAM *priuilegia, & exemptiones, quæ uariis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris uitæ præbere dignoscuntur: decernit sancta Synodus, ut, si quando iustis, gradibus, & fere necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolitatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, uel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios,*

alios, cuicumque monasterio oblatos, uel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi; nihil ex iis priuilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur; quo minus ii, quibus ea iam concessa sunt, uel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Constitutionem Innocentii III, *quæ incipit, Cum Capella, subiecti existant: exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia uiuunt; siue iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus priuilegiis quibuscumq. etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia residentibus in Curia Romana uigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed Ordinarii iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.*

Caput XII.

Cvm dignitates, in ecclesiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ; ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent: merito qui ad eas uocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem XXV suæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine uersatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta Constitutionem Alexandri Tertii, in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cũ in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. Ad ceteras autem dignitates, uel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici alioquin idonei, & XXII annis non minores, asciscantur. Prouisi etiam de beneficiis quibuscumq. curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, uel, eo impedito, coram generali eius Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Roma-

næ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de canonicatibus, & dignitatibus, in ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra, fructus non faciant suos; nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari ualeat. In omnibus uero ecclesiis Cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterii, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in prouinciis, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatuum, in Cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, uel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, uel iure canonico. Præterea obtinentibus in eis-

dem Cathedralibus, aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat uigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem ecclesiis quolibet anno abesse: saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitii tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos. quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. crescente uero contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. Distributiones uero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacii VIII decretum, quod incipit, Consuetudinem: quod sancta Synodus in usum reuocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes uero diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia; & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distincte, deuoteque laudare. Vestitu insuper decenti tam in ecclesia, quam extra, assidue utantur; ab illicitisque uenationibus, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ Senatus

natus dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant; deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq. de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis pro cuiusq. prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea uero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

Caput XIII.

QVONIAM pleræque cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, uocatis iis, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat; confectaque de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ

 tenui-

tenuitate indigent: poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non ſint, nec dignitates, ſeu canonicatus, & præbendæ, nec monaſteria, in quibus uiget Regularis obſeruantia, uel quæ Capitulis generalibus, & ceteris Viſitatoribus ſubduntur, a ſummo Romano Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam eccleſiis, quarum fructus æque adeo exigui ſunt, ut debitis nequeant oneribus ſatisfacere; curabit Epiſcopus, ſi per beneficiorum unionem, non tamen Regularium, id fieri non poſſit, ut primitiarum, uel decimarum aſſignatione, aut per parochianorum ſymbola, aut collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat. In unionibus uero quibuslibet ſeu ex ſupradictis, ſeu aliis cauſis faciendis, eccleſiæ parochiales monaſteriis quibuſcumque, aut abbatiis, ſeu dignitatibus, ſiue præbendis eccleſiæ Cathedralis, uel collegiatæ, ſiue aliis beneficiis ſimplicibus, aut hoſpitalibus, militiiſue non uniantur: & quæ unitæ ſunt, reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in eadem Synodo, ſub fel. rec. Paulo III. *quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obſeruetur: non obſtantibus in iis, quibuſcumque uerborum formis, quæ hic pro ſufficienter expreſſis habeantur. Ad hæc in poſterum, omnes hæ cathedrales Eccleſiæ quarum redditus ſummam ducatorum mille, & parochiales, quæ ſummam*

duca-

ducatorum centum secundum uerum annum ualorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, ubi parochiales ecclesiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasque parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere ualeat; & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemque in iis ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemarabilibus.

Caput XIIII.

IN pluribus ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine, obseruari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius cathedralis ecclesiæ, uel beneficii, canonicatuum, uel præbendarum, uel partem prouentuum, seu ad distributiones, quotidia-

nas certæ condiciones, seu deductiones, ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesue illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcumque huiusmodi in usus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordide auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas reiiciant, & aboleant. Eos uero, qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis, contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & uariis summorum Pontificum Constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquã Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

Caput XV.

IN Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut

ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; liceat Epi scopis cum consensu Capituli, uel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iis unire; uel si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, si de iure pa tronatus laicorum sint, quarum fructus, & pro- uentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem nume- rum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ di- uino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiæ com- mode ualeant respondere: non obstantibus quibus- cumque constitutionibus, & priuilegiis, aut qua- cumque reseruatione generali, uel speciali, aut af- fectione: neque prædictæ uniones, aut suppressio- nes tolli, seu impediri possint ex quibuscumque pro uisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibus- uis aliis derogationibus, uel suspensionibus.

Caput XVI.

CAPITVLVM, Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint redditurі. Item Officialem, seu Vicarium in- fra octo dies post mortem Episcopi constituere, uel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem

in iure

in iure canonico sit Doctor, uel Licentiatus, uel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et, si ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit; tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus uero ad eandem ecclesiam uacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede uacante, fuerunt a Capitulo, uel ab aliis in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

Cum ecclesiasticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum sanctæ

sacris

sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus ecclesiis conscribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, uariis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur. quod quidem si ad uitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat; liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq. non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam sæcularia, quam Regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi uero, qui in præsenti plures parochiales ecclesias, aut unam cathedralem, & aliam parochialem obtinent; cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus ad uitam non obstantibus, una tantum parochiali, uel sola cathedrali retenta, alias parochiales infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure uacare censeantur; ac tamquam uacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi

antea

antea illa obtinentes, tuta conſcientia, fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, ut reſignantium neceſſitatibus commoda aliqua ratione, prout ſummo Pontifici uidebitur, prouideatur.

Caput XVIII.

EXPEDIT maxime animarum ſaluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, ut, cum parochialis eccleſiæ uacatio, etiam ſi cura eccleſiæ uel Epiſcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures adminiſtretur, etiam in eccleſiis patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus conſueuit Epiſcopus uni, uel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, uel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, etiam ſi ipſa parochialis eccleſia reſeruata, uel affecta fuerit generaliter, uel ſpecialiter, etiam uigore indulti, ſeu priuilegii in fauorem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſeu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Epiſcopus ſtatim, habita notitia uacationis eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere; qui onera ipſius eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Epiſcopus, & qui

ius patronatus habet, intra decem dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad reggendam ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus non paucioribus, quam tribus; quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, uel Vicarius quibus magis uidebitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, uel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente q. uacatione cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq. succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sin uero hi examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, uel alii Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentq. omnes ad sancta Dei Euangelia se, quacumq. huma-

na

na affectione postposita, fideliter munus executuros. Caueantq. ne quidam prorsus occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant: alioqui simoniæ uitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant; a qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur; a qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine renuncientur, quotcumque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad uacantem ecclesiam gubernandam opportunis. ex hisque Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri collatio ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si uero iuris patronatus ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur. Cum uero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus

fuerit,

fuerit, admitti. In omnibusq. supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de ecclesia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem ecclesiæ uacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, uel forsan postea deputabit; ab eius ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit prouisum alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixe, ac tumultus possint excitari; poterit Ordinarius, si

pro

pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, ut supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, siqua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendaue esse censuerit, prouidere.

Caput XIX.

DECERNIT sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, etiam Collegiis, Vniuersitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, uel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad uacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, uel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abnegata esse censeantur.

Caput XX.

CAVSAE omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium a die motæ litis, terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, uel alte-

ri illarum iudice superiores, alias tamen competentes, adire; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscumque recipiantur; eorumue commissio, aut inhibitio fiat nisi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente; & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabilique causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uisitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopū, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera et alimenta, & expensas litis uelit subministrare. Legati quoq. etiam de latere, Nuncii, Gubernatores ecclesiastici, aut alii quarumcumque facultatum uigore, non solum Episcopos in prædictis causis im-

pedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præcipere, aut turbare non præsumant: sed nec etiam contra Clericos, aliasue personas, Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente, procedant, alias eorum processus, ordinationesue nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit: aut de aliquo grauamine conquestus fuerit: seu alias ob lapsum biennii, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit: teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis, suis transferre, eodem tamen Episcopo prius admonito ut, si quid ei pro causæ instructione uidebitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat: cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis uti uoluerit, subire: nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit: ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur: et ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex uero, si & ipse impedimenti huius conscius, participesue fuerit, aliterue obstiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur:

tur: ad eandem dupli pœnam, prout supra teneatur: non obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantum teneant auctores, & aliis quibuscumque consuetudinibus.

Caput XXI.

CVPIENS sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, uerba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto, uidelicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram, & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis uerbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis uel ex parte immutaretur: neque noui quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus uel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, uel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, *eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram Seſſionem feria quinta poſt conceptionem beatæ Mariæ Virginis, quæ erit dies nona menſis Decembris, proxime uenturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi. in qua Seſſione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis, reformationis capitibus iam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibns. Si uero opportunum uidebitur, et tempus patietur, poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in Congregationibus proponetur.*

Abbreuiata eſt dies Seſſionis.

SESSIO XXV.

QVAE EST IX. ET VLTIMA.

SVB PIO IIII.

PONT. MAX.

COEPTA DIE TERTIA, ABSOLVTA DIE QVARTA DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de purgatorio.

CVM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Conciliis, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse: animasq. ibi detentas fidelium suffragiis, potissimũ uero acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Conciliis traditam, a Christi fidelibus, credi, teneri, doceri, et ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem uero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curiositatem quandam, aut su-

 perstitio-

perstitionem spectant, uel turpe lucrum sapiunt: tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, ut fidelium uiuorum suffragia, Missarũ scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaq. pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundũ Ecclesiæ instituta pie, & deuote fiant; & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accurate persoluantur.

De inuocatione, & ueneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

MANDAT sancta Synodus omnibus Episcopis, & ceteris docendi munus, curamq. sustinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primæuis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu, fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos, una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre: bonum, atque utile esse suppliciter eos inuocare: & ob beneficia impetranda a Deo per filiũ eius Iesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem

auxiliumque confugere: illos uero, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos esse: aut qui asserunt, uel illos pro hominibus non orare: uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam: uel pugnare cum uerbo Dei: aduersarique honori unius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi: uel stultum esse, in cœlo regnantibus uoce, uel mente supplicare: impie sentire.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo uiuentium sancta corpora, quæ uiua membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam uitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda esse: per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquiis uenerationem, atque honorem non deberi: uel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari: atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum memorias frustra frequentari: omnino damnandos esse: prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas: eisque debitum honorem, & uenerationem impertiendam: non quod credatur inesse aliqua in iis diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colendæ: uel quod ab eis sit aliquid petendum: uel quod fiducia in imaginibus sit figenda: ueluti olim fiebat agen-

tibus, quæ in idolis spem suam collocabant; sed quoniam bonos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant: ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illæ similitudinẽ gerunt, ueneremur. id quod Conciliorum, præsertim uero secundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud uero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, uel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum uero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur: ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem uitam, moresque suos componant: excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit.

In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus uehementer cupit; ita ut nullæ falsi Dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquan-

aliquando historias, & narrationes sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum ueneratione, & imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lasciuia uitetur; ita ut procaci uenustate imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum uisitatione homines ad comessationes atque ebrietates nõ abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, & tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilq. inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullò in loco, uel ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo. qui simulatq. de iis aliquid compertum habuerit; adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus

sit

sit extirpandus; uel omnino aliqua de iis rebus grauior quæstio incidat; Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiā expectet; ita tamen, ut nihil inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

DE REGVLARIBVS, & Monialibus.

EADEM sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

Caput I.

QVONIAM non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis pie institutis, & recte administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapsa est, uetus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, ubi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt præscriptum uitam instituant, & componant: atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria uota, et præcepta, ad eorum respectiue assentiam, necnon ad cō-

munem uitam, uictum, et uestitum obseruanda pertinentia, fideliter obseruent. Omnisq. cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus quæ suis temporibus facere nō prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis uitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata totum corruat ædificium necesse est.

Caput II.

NEMINI igitur Regularium, tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita tamquam propria, aut etiam nomine conuentus possidere, uel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, uel usum, administrationem, aut commendam. Administratio antem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quā professi sunt, conueniat; nihilq. superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur.

Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua & passiua uoce priuatus sit; atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Caput III.

CONCEDIT sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minorum de obseruantia uocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, uel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus propriis monasteriorum, uel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Caput IIII.

PROHIBET *sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui superioris licentia, prædicationis, uel lectionis, aut cuiusuis pii operis prætextu, subiiciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuersitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci: neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit: tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi: nisi ab eisdem missi, aut uocati fuerint. Qui uero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit: ab Ordinariis locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur; in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis cõtra eos procedatur.*

Caput V.

BONIFACII *Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, uniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasteriis, sibi subiectis, ordinaria, in aliis uero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram*

ram Sanctimonialium, ubi uiolata fuerit, diligenter restitui, & ubi inuiolata est, conseruari maxime procuret: inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq. pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire a monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumq. & priuilegiis non obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cuiuscumque generis, aut condicionis, sexus, uel ætatis fuerit, sine Episcopi, uel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, uel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque aliis ullo modo possit, etiam uigore cuiuscumque facultatis, uel indulti hactenus concessi, uel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel opidi constituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alii Superiores, si ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua, uel antiqua monasteria intra

urbes, uel opida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

Caput VI.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta; ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere; aut uoces, & suffragia absentium supplere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit: deinceps ad omnia Officia; in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesq. super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; & si in posterum aliæ concedantur, tam quam subreptitiæ habeantur.

Caput VII.

ABBATISSA, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio; ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, uideatur: ex iis, quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte uixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasteriis nulla præficiatur. Et, si qua duo, uel plura quocumque modo obtinet: cogantur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacent. Is uero, qui electioni præest, Episcopus, siue alius Superior claustra monasterii non ingrediatur: sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum constitutiones.

Caput VIII.

MONASTERIA omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac dire-

ctione regi consueuerunt: teneantur infra annum a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentii Tertii, in Concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis cõuocare. Quod si infra limites unius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem; possint duarum, uel trium prouinciarum monasteria unam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, et ab illis electi Præsides, uel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alii Præsides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus: teneanturque suæ congregationis monasteria frequenter uisitare, & illorum reformationi incumbere; & ea obseruate, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

Caput IX.

MONASTERIA Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Ioannis, uel alias quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegati, gubernentur, non obstantibus quibuscumq. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis Regularibus reguntur: sub eorum cura, & custodia relinquantur.

Caput X.

ATTENDANT diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant: & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant: ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur: qui omnium confessiones audire debeat. Quod uero sanctissimum Christi corpus intra chorum, uel septa monasterii, & non in publica ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

Caput XI.

IN monasteriis, seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares, quam sæculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, uisitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacẽsi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, et temporalem in Parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel personis iurisdictionem exercent.

Caput XII.

CENSVRAE, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus

in eorum ecclesiis publicentur, atq. seruentur: Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, seruentur.

Caput XIII.

CONTROVERSIAS omnes de præcedentia, quæ per sæpe maximo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, Episcopus amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat: Exempti autem omnes, tam Clerici sæculares, quam regulares, quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones uocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

Caput XIIII.

REGVLARIS, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit; Episcopo instāte, a suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, seuere puniatur; ac de punitione Episcopū certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio priuetur; & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Caput

Caput XV.

IN *quacumq. religione, tam uirorum, quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem, antea facta, sit nulla; nullamq. inducat obligationem ad alicuius Regulæ, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.*

Caput XVI.

NVLLA *quoq. renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarii fiat intra duos menses proximos ante professionem: ac nõ alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter uero facta, etiam si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, et nullius effectus. Finito tẽpore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant; aut e monasterio eos eiiciant. Per hæc tamen sancta Synodus nõ intẽdit aliquid innouare; aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possint: sed*

neque ante professionem, excepto uictu, & uestitu, nouitii, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, a parentibus uel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, uel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat: nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant. quod ut recte fiat, Episcopus, etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Caput XVII.

LIBERTATI *professionis uirginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atq. decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit: non ante, eum suscipiat: nec postea ipsa, uel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus, uel, eo absente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorũ sumptibus ab eis deputatus, Virginis uoluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat. & sit uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit: habueritq. condiciones requisitas iuxta monasterii illius. & Ordinis regulam: necnon monasterium fuerit idoneum; libere ei profiteri liceat. cuius professio*

nis tempus ne Episcopus ignoret: teneatur Præfecta monasterio eū ante mensem certiorem facere. quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit, quam diu Episcopo uidebitur, ab officio suspensa sit.

Caput XVIII.

ANATHEMATI sancta Synodus subiicit omnes, & singulas personas, cuiuscumq. qualitatis, uel condicionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, sæculares, uel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam Virginem, uel uiduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, uel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, uel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, uel fauorem dederint: quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere: quoquo modo eidem actui uel præsentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctam Virginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, uel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasteriis snbiectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. Ab his tamen excipiuntur

mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

Caput XIX.

QVICVMQVE Regularis prætendat, se per uim, & metũ ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitã professum fuisse; aut quid simile, uelitq. habitum dimittere quacumq. de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum: non audiatur, nisi intra quinquenniũ tantum a die professionis, & tunc nõ aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit corã Superiore suo, & Ordinario. Quod si ante habitum sponte dimiserit: nullatenus ad allegandum quamcumque causam admittatur: sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim uero nullo priuilegio suæ religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumq. facultatis uigore transferatur ad laxiorem religionem: nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suæ religionis.

Caput XX.

ABBATES, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusue legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco,

loco, atque ordine, ex officio uisitent, etiam si commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, quæ alias de uisitatione monasteriorum commẽdatorum definita sunt, non esse comprehensa teneanturq. quicumq. prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones uisitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, et iura concernunt, firma sint, & illæsa.

Caput XXII.

CVM pleraque monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpotsiuræ ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non leuia passa fuerint tam in spiritualibos, quam in temporalibus detrimenta: cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ uitæ disciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficilisq. est præsentium temporum condicio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique

ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse uiderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, regulares personæ, eiusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ uero in posterum uacabunt, non nisi Regularibus spectatæ uirtutis. & sanctitatis conferantur. Quo ad ea uero monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam sollemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendæ prædictæ ipso iure uacare censean tur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorũ nominatim exprimatur: aliterq. facta prouisio subreptitia esse censeatur: nullaq. subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

Caput XXII.

HAEC omnia, & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus, præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, uiuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum regulariummonachorum, aut Canonicorum quorumcumque; non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegiis sub quibuscumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, uel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, uel statutis uiuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat. ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni deman-

demandentur: præcipit omnibus Episcopis, in monasteriis sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis Superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in uirtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, et auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti: ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECRETVM DE REFORMAtione. Caput I.

OPTANDVM est, ut ii, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant: ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria uocatos esse intelligant. nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamq. facilius inflammandos, si Præpositos suos uiderint

non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat: admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ac uitæ actionibus, quod est ueluti perpetuum quoddam prædicādi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis uero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solum iubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint: uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum: quodq. non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum præ se ferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesiæ consanguineos, familiaresue suos augere studiant: cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed, si pauperes sint, iis, ut pauperibus, distribuant: eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ uero de Episcopis dicta

sunt;

ſunt; eadem non ſolum in quibuſcumque beneficia Eccleſiaſtica, tam ſæcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus ſui condicione obſeruari, ſed ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales pertinere decernit: quorum conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem cum uniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nitatur, nefas uideri poteſt, non iis etiam uirtutum inſignibus, ac uiuendi diſciplina eos fulgere, quæ merito omnium in ſe oculos conuertant.

Caput II.

COGIT temporum calamitas, & inualeſcentium hæreſum malitia, ut nihil ſit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præſidium uideatur poſſe pertinere. Præcipit igitur ſancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnibus aliis, qui de iure, uel conſuetudine in Concilio prouinciali intereſſe debent, ut in ipſa prima Synodo prouinciali, poſt finem præſentis Concilii habenda, ea omnia, & ſingula, quæ ab hac ſancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt, palam recipiant; necnon ueram obedientiam ſummo Romano Pontifici ſpondeant, & profiteantur, ſimulq. hæreſes omnes, a ſacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præſertimq. ab hac eadem Synodo damnatas, publice deteſtentur, & anathematizent.

Idemq. in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod siquis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimq. ab eiusdem communione abstineant. Ceteri uero omnes siue in præsenti, siue in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent; idem, ut supra in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Adhæc, omnes ii, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Vniuersitatibus Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integre recipiantur; ad eorumq. normam Magistri, Doctores, & alii in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni sollemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ uero Vniuersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni, & uisitationi

ſunt ſubiectæ : has ſua Beatitudo per eius delegatos eadem, quæ ſupra, ratione, & , prout ei utilius uiſum fuerit, ſalubriter uiſitari, & reformari curabit.

Caput III.

QVAMVIS excommunicationis gladius neruos ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos ualde ſalutaris : ſobrie tamen, magnaq. circumſpectione exercendus eſt : cum experientia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari : & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro de perditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non uulgari, cauſaq. diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat : nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur : ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, ut quandocumque executio realis, uel perſonalis in qualibet parte iudicii propria auctorita-

te ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire uidebitur, in causis ciuilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias; quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendum, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, uel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; sitque erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, & supra, fieri poterit; erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit; licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit sæculari cuilibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint obseruata; cum non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus uero quicumque,

ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; ſed, ſi obdurato animo, cenſuris annexus, in illis per annũ inſorduerit, etiam contra eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

Caput IIII.

CONTINGIT ſæpe in quibuſdam eccleſiis uel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex uariis defunctorum relictis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus, a teſtatoribus præſcriptis nequeat ſatisfieri; uel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, ut non facile inueniatur, qui uelit huic ſe muneri ſubiicere, unde depereunt piæ teſtantium uoluntates; & eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc, ad pios uſus relicta, quo plenius, & utilius poteſt impleri, facultatẽ dat Epiſcopis, ut in Synodo diœceſana, itemq. Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in ſuis Capitulis generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis eccleſiis, quas hac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atq. eccleſiarum utilitatem uiderint expedire; ita tamen, ut eorũ ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarũ animarum ſalute legata ea ad pios uſus reliquerũt.

Caput

Caput V.

RATIO postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. quãdo igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur; seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistratibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, aut Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia censeatur.

Caput VI.

STATVIT sancta Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus uisitauerit; sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedit: ita tamen, ut, cum extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant; uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de

quorum consilio, & assensu Episcopus, uel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit utriusque uotum; possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, uel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. &, si in electione tertii etiam discordent: ad uiciniorem Episcopum electio deuoluatur: & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus; & inde secuta nulla sint, nullosque producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par; est eisque in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, &

aliis

aliis actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant: nec de re ad suum, uel suorum commodum spectante agatur: Episcopi ipsi Capitulum conuocent: uota exquirant: & iuxta ea concludant. Absente uero Episcopo omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel consuetudine spectat, perficiatur: nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquantur. Qui uero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo: hi omnes in causis ecclesiasticis Episcopo subiiciantur: non obstantibus, quo ad supradicta priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores: saluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ Vniuersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in eis ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, uel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue concordiis, seu quocumq. alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

CVM in beneficiis ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria: nemini in posterum accessus, aut regressus, etiã de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq. decretum in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutoriis quoque cum futura successione idem posthac obseruetur: ut nemini in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis permittantur. Quod si quando ecclesiæ cathedralis, aut monasterii urgens necessitas, aut euidens utilitas postulet Prælato dari Coadiutorum: is non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita: & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a iure, & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: alias concessiones super his factæ subrepticiæ esse censeantur.

Caput VIII.

ADMONET sancta Synodus quoscumq. ec-

clesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneque exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis uero, quæ hospitalia uulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumue usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesiis, suis unita, obtinent; uel si ecclesiæ parochiales, hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumue administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerit instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire uisum fuerit: ni-

ſi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fun datione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit obſeruari curet Epiſcopus: aut, ſi id non poſſit, ipſe, prout ſupra, utiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamen regularibus ſubiecti, ubi uiget regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti hoſpitalitatis mu nus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſariis, re ipſa obire ceſſauerint: non ſolum per eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint: ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curaue perpetuo priuari poſſint: aliiq. eorum loco ab iis, ad quos ſpectabit, ſubſtituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur: nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum uni & idem perſonæ ultra triennium deinceps committatur; niſi aliter in fundatione cautum repe riatur: non obſtante, quo ad omnia ſupradicta, quacumque unione, & exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegiis, aut indultis quibuſcumque.

Caput IX.

SICVTI *legitima patronatum iura tollere, piasq. fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare æquum non est: sic etiam ut hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur; decernit sancta Synodus, ut titulus iurispatronatus sit ex fundatione, uel dotatione: qui ex authentico documento, & aliis iure requisitis ostendatur: siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasue secundum iuris dispositionem. In iis uero personis, seu Communitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam regularibus, seu parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa,*

tam

tam in uim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosq. sublimes, ac supremos Principes, iura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaq. huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur: ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, collegia quæcumque Clericorum, uel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si uere de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa, uel occasione se ingerant; sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios

alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant. ſi ſecus fecerint: excommunicationis, & interdicti pœnis ſubiiciantur: & dicto iurepatronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſſiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad eccleſias iuriſpatrionatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, uel hoſpitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum iis, quibuſcumque uniuntur, efficiantur, atque ſub iure patronatus conſtituantur. Hæ ſi nondum plenarium ſortitæ ſunt effectum: uel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica, conceſſæ fuerint: ſimul cum unionibus ipſis per ſubreptionem obtentæ intelligantur: non obſtante quacumque in iis uerborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa: nec executioni amplius demandentur; ſed beneficia ipſa unita, cum uacauerint libere, ut antea, conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tamquam a Sede Apoſtolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quæ per ſubreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, ſimul cum unionibus irritæ declarentur: ac beneficia ipſa ſeparentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in eccleſiis, & quibuſcumque aliis bene-

ficiis, etiam dignitatibus antea liberis acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augumento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent: atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

QVONIAM ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usqueadeo haberi non potest: hincq. interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII, quæ incipit, Statutum; & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ ecclesiasti-

cæ, ac ſpirituales, & ad forum eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur: Et, ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit: ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum uſque ad futuram prouincialem, aut diœceſanam Synodum: ita ut habeat quæque diœceſis quattuor ſaltem, aut etiam plures probatas perſonas, ac ut ſupra qualificatas: quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato, uel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica committantur: alioquin poſt deſignationem factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificem tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicium aliis, quam his, factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Admonet dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoſcumque iudices, ut terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant: ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

MAGNAM eccleſiis perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repræſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudicium aliis locantur. omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient nullatenus in præiudicium ſucceſſorum ualidæ intelligantur:

gantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iurisdictiones ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare: nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterq. concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subreptitiæ censeantur. Locationes uero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut in nonnullis partibus, ad uiginti nouem, seu bis uiginti nouem annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

Caput XII.

NON sunt ferendi, qui uariis artibus decimas, ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis soluendas temere occupant, & in rem suam uertunt: cum decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & condicionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, uel perso-

nis,

nis, quibus legitime debentur, integre persoluant. Qui uero eas aut subtrahunt, aut impediunt: excommunicentur, nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoq. erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt ecclesiis, large subuenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Caput XXII.

DECERNIT sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali ecclesiæ solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persoluatur; non obstantibus concessionibus, gratiis, priuilegiis, etiã, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

Caput XIIII.

QVAM turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus, immundoque concubinatu uersari,

ſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omnium offenſione ſummoq. Clericalis militiæ dedecore, teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur; populusq. hinc eos magis diſcat reuereri, quo illos uita honeſtiores cognouerit: prohibet ſancta Synodus quibuſcumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio in domo, uel extra detinere, aut cum iis ullam conſuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, a ſacris Canonibus, uel Statutis eccleſiarum impoſitis, puniantur. Quod ſi, a Superioribus moniti, ab iis ſe non abſtinuerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionum ipſo facto ſint priuati: quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perſeuerantes, ſecundæ monitioni, adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorum, & penſiones eo ipſo amittant, qui prædictis locis applicentur; ſed etiam a beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apoſtolicæ delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur: &, ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eas non expellant: aut cum iis etiam uerſentur: tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & penſionibus quibuſcumque eccleſiaſticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcumque honoribus, dignitatibus, beneficiis,

ciis, ac officiis in posterum reddantur: donec post manifestam uitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint: præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæ uis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti ueritate inspecta, procedere possint. Clerici uero, beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisue modis, iuxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; ipso facto sint suspensi: &, si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur; qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

Caput XV.

Vt paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur; non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dissimile, beneficium obtinere; nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, uel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium: alias ipso iure eo priuatus existat, & super iis quæcumque dispensatio subrepticia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, uigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

Caput XVI.

STATVIT sancta Synodns, ut ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumq. nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter qui quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: nõ obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis uero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationẽ cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuũ Vicario ecclesiæ; quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilii, arbitrio Ordinarii, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III, assignetur. Quod si id commode fieri non possit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessium uel decessium Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit, beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.

Caput XVII.

NON potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos sui status oblitos,

Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare: qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, ut ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quam foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis uero tam Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

Caput XVIII.

SICVTI publice expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut plenius, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploq. potius quam certo personarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos. Quod si urgens, iustaq. ratio, & maior quandoque

utili-

utilitas postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse; id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio subrepticia censeatur.

Caput XIX.

DETESTABILIS duellorum usus, fabricante Diabolo, ut introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiã perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, Domini temporales; qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, uel apud quam duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: &, si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui uero pugnam commiserint: & qui eorum Patrini uocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & ut homicidæ, iuxta sacros Canones, puniri debeant. & si in ipso conflictu decesserint: perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quã facto dederint: aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint: necnon spectatores, excom-

municationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Caput XX.

CVPIENS sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conseruari: præter ea, quæ de ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit: confitens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæque protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros: sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos: nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus Ecclesiæ & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua uiolent: sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra eius uiolatores editas, quæ omnia præsenti

etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere. propterea que admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus Domicellis, Rectoribus, aliisue Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumque protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet; quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentiis, & officiis suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

POSTREMO sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica

disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III, ac Iulio III, quam sub Beatissimo Pio Quarto, Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CVM ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint: propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IIII DECEMB.

Decretum de Indulgentiis.

CVM potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit: atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit: eosque anathemate damnat, qui aut

inutiles esse asserunt: uel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta ueterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit: ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus uero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros uero, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt: cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi: mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque huiusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosq. in prima Synodo prouinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententiæ cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

INSVPER hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni militis illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum mater, & magistra, statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omniq. diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue, sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & ieiunia; uel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient: qui uero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

De Indice librorum, Catechismo, Breuiario, & Missali:

SACROSANCTA Synodus in secunda Sessione, sub sanctissimo Domino nostro Pio Quarto celebrata, delictis quibusdam patribus commisit, ut de uariis censuris, ac libris, uel suspectis, uel perniciosis, quia facto opus esset considerarent: atque ad ipsam sanctam Synodum referrent; audiens

nunc, huic operi ab eis extremam manum impositā esse: nec tamen, ob librorum uarietatem, & multitudinem, distincte, & commode possit a sancta Synodo diiudicari: præcipit, ut quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq. de Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breuiario fieri mandat.

De loco Oratorum.

DECLARAT sancta Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præiudicium: sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rempublicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illæsas, & saluas esse, in eodemq. statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilii.

TANTA fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda umquam fuerit, aut tam certo statutum; quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminauerint. ea propter sancta Synodus id potissimum curauit, ut

ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret: ueramq. & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq. tamdiu tot Episcopi, ex uariis Christiani orbis prouinciis euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & uniuersali periculo ab ecclesiis abesse non possint: nec ulla spes recte hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos: ideoq. tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandã, ut, quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant; sed ab his, & omnibus deuoto recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent: præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidet sancta Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut uel euocatis ex illis præsertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiã Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, uel commodiore quacumque ratione ei uisum fuerit: prouincialium necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III, & Iulio III, in Sessione.

QVONIAM diuersis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III, quam Iulio III, multa in hoc sacro Concilio, quo ad Dogmata, ac morum reformationem, statuta, & definita sunt: uult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur. Recitata sunt.

De fine Concilii, & confirmatione petenda a Sanctissimo Domino nostro.

ILLVSTRISSIMI Domini, Reuerendissimiq. Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctissimo Domino nostro Pio Quarto, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita sunt, confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes a Beatissimo Romano Pont. petatur? Responderunt, Placet.

POSTMODVM Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui Responderunt, AMEN.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

Cardinalis alotharingia.

BEATISSIMO Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserua; multos annos.

Card. Beatissimorũ summorũ Põtificum animabus, Pauli III, & Iulio III, quorũ auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, & æterna gloria, atq; felicitas in luce Sanctorum.

Resp. Memoria in benedictione sit.

Card. Caroli V Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc uniuersale Concilium promouerũt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.

Resp. Amen, Amen.

Card. Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto. Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regib. Rebusp. & principibus nostris, multi anni.

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua Imperator cœlestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.

Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Pręsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card. Reuerendiss. Card. & illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctiss. Episc. uita, & felix ad ecclesias suas reditus.

Resp. Præconibus ueritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacrosancta Oecumenica Tridẽtina Synodus: eius fidem

fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.

Resp. Semper confiteamur, semper seruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes cõsentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.

Resp. His decretis inhærenter, ligni reddamur misericordijs & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp. Fiat, fiat. Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, anathema.

Post hæc mandatum fuit Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patrib. ut, antequam discederent e ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria Decretis Concilii, aut ea per publicum instrumentũ approbarẽt. qui omnes deinde subscripserũt, & fuerũt numero CCLV, videlicet, Legati quattuor, Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXV, Episcopi CLXVIII, Abbates septem, Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX, Generales Ordinum septem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilij Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

CON-

NOs Alexander, S. Laurētii in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S.R.E. Vicecancellarius, fidē facimus, & atteſtemur, qualiter hodie die Mercurij, XXVI. Ian. M.D.LXIIII. Pōtificatus Sanctiſſimi D. noſtri D. Pij, diuina ꝓuidētia Papæ Quarti anno V, in Cōſiſtoro ſecreto, apud S. Petrū Reuerēdiſs. DD. mei, Card. Moronus, & Simoneta, nuper reuerſi a ſacro Cōcil. Trid. cui uti Sedis Apoſtol. Legati præerat, petierūt ab eodē Sāctiſs. D. noſtro ut īfra.

Beatiſſime Pater, ī Decreto ſuꝑ fine Cōcilij Oecumenici Trid. pridie nonas Decēb. ꝑteriti publicato, ſtatutū fuit, ut per Sāctitatis Veſtræ, & ſanctæ Sedis Apoſt. Legatos, & Præſidētes peterēt noīe dicti Cōcilij a Sāctitate Veſtra cōfirmatio oīum, & ſingulorū, ꝗ tā ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. qua ſub Sāctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Card. Moronus, & Ludo. Cardinalis Simoneta, ꝗ tūc Legati, & Præſidētes eramus, uolētes exequi, qđ in dicto Decreto ſtabilitū fuit, humiliter petimus noīe dicti Cōcilij Oecumenici Tridētini, ut Sāctitas Veſtra dignetur cōfirmare oīa, & ſingula, ꝗ tā ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quā ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, uiſo, & lecto tenore dicti Decreti, & habitis uotis Reuerendiſs. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc uerba.

Petitioni, noīe Cōcilij Oecumenici Trid. ſuꝑ eiꝰ cōfirmatione ꝑ dictos Legatos nobis factæ, annuentes, oīa, & ſingula, ꝗ in d. Cōcil. tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. ꝓdeceſſorib. noſtris, ꝗ̃ Pōtificatꝰ nr̄i tꝑe decreta, & definita ſunt auctoritate Apoſt. ēt de Venerabiliū fratrū nr̄orū Card. cōſilio, & aſsēſu, matura cū illis deliberatione ꝓhabita, cōfirmamus, atq. ab oībus Xp̄i fidelib. recipi, & inuiolabiliter obſeruari mādamus, in noīe Pr̄is, & Filij, & Sp̄us ſc̄tī. Amen.

Ita eſt. A. Cardinalis
Farneſius, Vicecancell.

INDEX DOGMATVM,

ET REFORMATIONIS,

BREVITER COLLECTVS.

Christus

Con-

Decimarum

Fidei

Operan-

Vniuer-

FINIS.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI.

SVPER CONFIRMATIONE œcumenici Generalis Concilii Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS *Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi pater misericordiarum & Deus totius consolationis qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus agitatam atque uexatam, & grauius in dies laborantem, apto tandem ei subuenit optatoque remedio ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas ad corrigendos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinam ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam indictum iampridem in ciuitatem Tridentinam œcumenicum, & Generale Concilium a piæ memoriæ*

Paulo III prædecessore nostro, & Sessionibus ali quot habitis cœptum fuerat ab eius autem successo- re Iulio in eandem urbem reuocatum post alias Ses siones celebratas uariis impedimentis, et difficulta tibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaq. diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœro re piorum omniũ, cum quotidie magis ecclesia eius- modi remedium imploraret. Nos autem post susce- ptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessariũ, ac salutare opus sicut pastoralis solicitudo monebat di- uinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi adiuti pio studio carissimi in Christo filii nostri Ferdinãdi Roma. Imperatoris electi, aliorum Christianorum Regum rerum publicarum, ac Principũ tam de con secuti sumus quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus quodq. a patre luminũ assidue peccati sumus. Cum enim eã in urbe undiq. ex Chri stiani nominis nationibus conuenisset nostris conuo- cata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excita- ta. Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorũ maxima, & œcumenica concilio digna frequentia præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia diuiniq. & humani Iuris cognitione præ- stantes uiros præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apo- stolicæ Legatis nobis adeo Concilii liberati fauen- tibus ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie re seruatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litte- ras ad Legatos nostros scriptas ultro permiserimus quæ de Sacramentis, & aliis rebus quæ quidem ne-

cessariæ

cessariæ uisæ sint tractanda, diffinienda, & statuenda restabant ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores a sacrosancta Synodo summa libertate diligentiaq. tractata, & accurate, ac mature admodum diffinita, explicata: statuta sunt. Quibus rebus perfectis Conciliũ tanta omnium qui illi inter fuerunt concordia per actũ fuit, ut consensum cũ planè a domino effectũ fuisse constiterit, idq. in nostris adq. omsiium oculis ualde mirabile fuerit pro quo tã singulari die munere supplicationes statim in Alma hac Vrbe indiximus, quæ magna Cleri & populi pietate celebratæ fuerunt laudasq. & gratias diuinæ maiestati merito persoluendas curauimus, cũ eiusmodi Concilii exitus spem magnam: & propè certam attulerit fore, ut maiores in dies fructus ad ecclesiam ex ipsius, decretis constitutionibusque proueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum uestigiis inhærens, decretorum suorum omniũ quæ nostro, et prædecessorum nostrorum tempore facta sunt confirmationem a nobis petierit decreto de ea re in publica Sessione facto nos ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum ex iis quæ Synodi nomine diligenter retulerunt postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re, cum uenerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, Sanctiq. Spiritus in primis auxilio inuocato, cum ea decreta omnia Catholica

& populo Christiano utilia ac salutaria esse cognouissemus ad Dei omnipotentis laudem de eorundem fratrum nostrorum cõsilio, & assensu in Concistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus, sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique decernimus. Mandamus autem uirtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis aliisq. grauioribus etiam priuationis arbitrio nostro instigendis uniuersis; & singulis uenerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusuis ecclesiarũ Prælatis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadẽ decreta, & statuta in ecclesiis suis, Ciuitatibus, & Diœcesibus, in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & a subditis quisq. suis ad quos quomodolibet pertinent inuiolabiliter faciat obseruari, contradictores quoslibet, & contumaces per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita composcendo inuocato etiam, si opus fuerit Brachii sæcularis auxilio. Ipsum uero carissimũ filium nostrum Imperatorem electum cæterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per uiscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi obtestamur, ut qua pietate Concilio per

Oratores

Oratores suos affuerunt, eadem pietate ac pari studio diuini honoris, & populorum suorum salutis causa pro sedis quoque Apostolicæ, & Sacræ Synodi reuerentia ad eiusdem Concilii exequenda, & obseruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit auxilio, & fauore suo adsint, neque aduersantes sanæ, ac salutari Concilii doctrinæ opiniones a populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad uitandum præterea peruersionem, & confusionem quæ oriri posset si unicuique liceret prout ei liberet in decreta Concilii commentarios & interpretationes suas edere Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tum ecclesiasticis personis cuiuscumque sint ordinis conditionis, & gradus, quam laicis quocumque honore ac potestate præditis Prælatis quidem subinterdicti ingressus Ecclesiæ, aliis uero quicumque fuerint sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia ullum ne omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quicquam quocumque nomine, etiam sub prætextu maioris decretorum corroborationis aut executionis alioue quæsito colore statuere. Si cui uero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuisse eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere uisum fuerit, ascendat ad locum quem dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apostolicam omnium fidelium

magistram, cuius auctoritatem, etiam sancta Synodus, tam reuertentur, agnouit. Nos enim difficultates, & controuersias si quæ ex eis decretis ortæ fuerint nobis declarandas, & decidendas quemadmddum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, reseruamus, parati sicut ea de nobis merito confisa est omnium prouinciarum necessitatibus ea ratione quæ commodior nobis uisa fuerit prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter contigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitia perueniant, ne ue quis excusatione ignorationis uti possit; Volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, ut Missarum sollemnibus intersit congregari solet palam, & clara uoce recitentur, & postquam recitatæ fuerint ad ualuas earum Ecclesiarum, Itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Flore affigantur ibique ut legi, & omnibus innotescere possint aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur relictis de more ibidem exemplis in Alma Vrbe ad impressionem tradantur quo commodius per Christiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari possint transumptis quoque earum quæ manum alicuius publici Notarii scripta subscriptaue, & sigillo, ac subscriptione alicuius

personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munita fuerint fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, uoluntatis mandatorum, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum Anno incarnatiouis Dominicæ. Millesimo Quingentesimo, Sexagesimo tertio. Septimo Kal. Februarii. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego F. Card. Pisanus Episcopus Octiem. Decan.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Pottuen.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius Vicecan. Epis. Sab.
Ego R. Card. S. Angeli Maior pœniten.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael Card. Saracenus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clem. ss.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Cardinalis Reomanus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.

Ego

Ego Clemens Card. Aræcæli.
Ego Ia. Card. Sabellus.

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

Ego F. C. Pacieccus, y de to.
Ego M. A. C. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromeus.

Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.

Ego Gui. Asc. Diac. Card. Cam.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.

H. Cumyn.

Ioannes Triuisanus Patriarcha Venetiarum.

Victor de Mapheis curiæ Patriarchæ
Venetiarum Cancellaris.
Mandato subscrip.

Ego

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI.

SVPER DECLARATIONE Temporis: Ad Obseruanda Decreta Sacri Oecumenici, & Generalis Concilii Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SICVT ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritates atque confirmatio Apostolicæ sedis & debet, & solet accedere, Ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem sedis iudicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit multos esse qui dubitent ex quo tempore cœperint decreta sacri generalis Concilii Tridentini ad reformationem & ius positiuum dūtaxat spectantia eos ad quos pertinent obligare, illa præsertim quæ tempora certa præstituunt ad prouinciales diœcesanaq. Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem profitendam,

dam, ad parochiales ecclesiis, aliaq. beneficia ecclesiastica quæ eiusdē Concilii decretis retineri prohibitum sit resignanda, & ad complures huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem iusq. positiuum tantum spectantes quæ obseruari, aut euitari debeant. Nos itaque ut omnis controuersia dubitatioq. tollatur. Motu proprio eam rem prout rationi iuri, & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandam. Nam & si ipsius Concilii decreta etiam de uenerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata a nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarii, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam sedem obseruari cœperunt. quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emēdateq. imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, in Constitutiones nouæ uim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, & iustum uisum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem iusq. positiuū dumtaxat spectantia a Kal. Maii proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam atque ita apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum, & inane, siquid secus a quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit

tigerit

tigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, aliisq. in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, uel ei ausu temerario contraire: Siquis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo quarto: quintodecimo Kal. Augusti. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Fæd. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO a Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Quarto indictione septima, die uero uigesima mensis Iulii Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri Domini Pii diuina prouidentia Papæ quarti, anno quinto. Retroscriptæ literæ affixæ lectæ, & publicatæ fuerunt in ualuis Basilicarum principis Apostolorum de urbe, & sancti Ioannis Lateranen. Necnon Cancellariæ apostolicæ, & in Acie Campi Floris. Per nos Iacobum Garra. Et Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

FINIS.